

NARODNA IN
UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

letnik 24, številka 3

marec 2014

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Mateja Komel Snoj

Odgovorna urednica: Mojca Trtnik (e-pošta: mojca.trtnik@nuk.uni-lj.si)

Tehnični urednik: Jani Pečenko

Uredniški odbor: Tomaž Bešter, Janko Klasinc, Meta Kojc, Veronika Potočnik, Gorazd Vodeb, Damjana Vovk

Naslovnica: Stara Ljubljana, fotografija Jani Pečenko

Naklada: 400 izvodov

Tisk: COLLEGIUM GRAPHICUM d.o.o. Ljubljana

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: knjiznicarske.novice@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-148

Naročnina za leto 2014: 50.00 EUR za tiskano obliko & 1 brezplačen dostop do elektronske oblike, 30.00 EUR za dostop do elektronske oblike

Drage bralke, dragi bralci,

vesela sem vaših odzivov na prejšnjo številko *Knjižničarskih novic*. Z menoj ste podelili veliko pozitivnih misli, opazk in vzpodbud ter kritično-konstruktivnih predlogov. Hvala vam. Vsaka vaša misel je dragocena.

Številka, ki je pred vami, je zopet vsebinsko pisana. Veliko se dogaja v slovenskih knjižnicah in lepo je videti, kako inovativni smo lahko knjižničarji. Prav tako je lepo prebrati, da znamo sodelovati in se povezovati, kljub finančni krizi, ki je vseprisotna tudi v knjižnicah. Da vam ne bom že na začetku preveč razkrila, vam raje puščam, da številko odkrijete sami.

Pomlad je tu in po malem smo vsi že pozabili na podobo zaledenene Slovenije. Urška Orešnik v svojem prispevku slikovito opiše, kako so se z izrednimi razmerami spopadli v Knjižnici Logatec. Knjižnica je postala varno zatočišče. Ljudje so se lahko v njej pogreli, prelistali časopise, podelili svoje zgodbe in tolažili drug drugega. Knjižnica je povezovala in združevala. In to je tisto, kar v teh kriznih časih še posebej šteje.

Vabljeni k branju, pisanju in raziskovanju!

Mojca Trtnik,
odgovorna urednica

KAZALO

Kriza v knjižnicah: grožnja ali priložnost za spremembe	2
Proaktivno zbiranje podatkov - primer Mestne knjižnice Ljubljana (MKL)	3
DBL srečanje »FZBZ - formula za boljše zapise?«	5
Poročilo o udeležbi na Bibliopedagoški šoli 2014 Strunjan, 19.-21. marec 2014	6
Digitalizirano in izvirno digitalno gradivo na portalu Digitalne knjižnice Slovenije: pregled nekaterih novih objav v letu 2013	7
Modra polica	9
Knjižnica kot center kulturnega dogajanja v mestu	10
Popularizacija digitalne kulturne dediščine v sodelovanju s študenti: Osveži svojo knjižno polico	11
Dnevi zbiranja spominov v splošnih knjižnicah	12
Poklon dr. Andreju Gosarju	13
Novomeška knjižnica tudi uradno poglobila sodelovanje z Gradsko knjižnico Zadar	14
Tuaregi med nami	15
Zaključek bralne značke VDC Izola	16
Knjižnica za (ž)ledeno zaveso ali vloga knjižnice v izrednih razmerah	17
Iz dnevnega tiska	18
Novosti v zbirki Informacijskega centra za bibliotekarstvo, NUK	19
Vabila	20

Kriza v knjižnicah: grožnja ali priložnost za spremembe

Finančna kriza, ki je izbruhnila pred šestimi leti po propadu ene največjih ameriških investicijskih bank Lehman Brothers in ki se je prelevila v svetovno gospodarsko krizo, se je »povabila« tudi v knjižnice po svetu in pri nas. Čeprav ima povsod isti skupni imenovalec, namreč zmanjševanje finančnih sredstev za knjižnično dejavnost, se v vsaki državi odraža na malo drugačen način. Naj nanizamo nekaj zanimivosti, na katere smo naleteli na hitrem »sprehodu« po spletu.

Tako smo lahko v začetku letošnjega marca na spletni strani francoskega bibliotekarskega časopisa (Bulletin des bibliothèques de France - <http://bbf.enssib.fr/le-fil-du-bbf>) zasledili objavo, ki je zaposlene v pariških splošnih knjižnicah pozivala kar k dvema zaporednima stavkama, s katerima so hoteli opozoriti na pomanjkanje finančnih sredstev in nevzdržne delovne pogoje: nekaterim knjižnicam se obeta da jih bodo zaprli, druge naj bi skrajšale čas odprtosti, od 80 nezasedenih delovnih mest pa jih name ravajo ukiniti kar 50. Pariški stanovski kolegi, ki tudi sicer ne oklevajo, ko je treba na okope, so za stavki namenoma izbrali čas pred volitvami nove županje, saj so od obeh kandidatki pričakovali (ne pa tudi dobili) jasne odgovore za rešitev težkih razmer.

Na drugi strani Rokavskega preliva Veliki Britaniji grozi zaprtje večjega števila splošnih knjižnic: od konca leta 2011 do konca leta 2013 jih je bilo v nevarnosti več kot 250 (od tega so jih zaprli 96, ukinili 73 bibliobusov, 84 knjižnic pa je prešlo v roke prostovoljcev).

Z zaposlovanjem prostovoljcev (nekateri knjižnice jih zaposlujejo v manjšem številu, druge v večjem, ponekod pa so zaposleni le še prostovoljci določene lokalne skupnosti) in z zmanjšanjem stroškov dela, si knjižnica skuša podaljšati svoj obstoj. Zgrožena strokovna javnost se ob tem sprašuje, kako lahko prostovoljci nadomestijo strokovne knjižnične delavce. Lokalne skupnosti imajo preprost odgovor na to vprašanje: bolje, da knjižnico vodijo prostovoljci, kot da jo zaprejo ravno v času krize, ko jo prebivalci najbolj potrebujejo in v njih iščejo odgovore na vprašanja o zaposlovanju in eksistenčnih problemih (<http://goo.gl/N8Ixby>). Na spletni strani britanskega strokovnega združenja CILIP (Chartered Institute of Library and Information professionals - <http://www.cilip.org.uk/>) tako zasledimo ogorčenje britanskih bibliotekarjev nad degradacijo stroke, hkrati pa vedno večjo negotovost in strah zaradi izgube zaposlitve. Nedavna anketa, ki jo je opravil CILIP med splošnimi knjižničarji kaže, da se kar 43% vprašanih boji, da jih bodo nadomestili s prostovoljci, 78% pa jih je zadovoljnih, da sploh še ima zaposlitev.

Tudi ameriško združenje knjižnic (ALA – American Library Association - <http://www.ala.org/>) opozarja na drastično zmanjševanje finančnih sredstev za knjižnice in na njihovo zapiranje. V ZDA ponekod knjižnice rešujejo svoj obstoj tako, da se združujejo v večje sisteme, druge pa tako, da preidejo v privatne roke.

ALA sviri pred pastmi privatizacije knjižnic v posebnem dokumentu (Keeping Public Libraries Public: A Checklist for Communities Considering Privatization): ali bo javna knjižnica v tem primeru lahko obdržala tudi zaposlene, kdo je dolžan poskrbeti za njihovo socialno varnost, če jih odpustijo; če zaposlijo prostovoljce – kdo jih bo usposabljal, kako bo potekalo usposabljanje ipd.

Kaj pa pri nas? Nekateri države se že počasi izvijajo iz primeža krize, kar pomeni svetlo luč tudi za njihove knjižnice, a naše države žal še ni med njimi. Za nameček je po slovenskih knjižnicah maja 2012 »udaril« še Zakon za uravnoteženje javnih financ, ki je – med drugim – dodobra oklestil zaposlovanje knjižničnih delavcev in sredstva za njihovo izobraževanje. Po letu 2012 v NUK, ki organizira in izvaja različne izobraževalne oblike za knjižnične delavce ter bibliotekarske izpite, beležimo naslednje posledice varčevalnih ukrepov:

- na tečajih se je bistveno zmanjšalo število udeležencev iz knjižnic izven Ljubljane, saj stroški izobraževanja za marsikatero knjižnico predstavljajo preveliko breme;
- narašča povpraševanje po tečajih »po naročilu« – za knjižnice je finančno ugodnejše, da NUK izvede izobraževanje za udeležence ene ali več knjižnic v prostorih določene knjižnice;
- močno se je povečal obisk brezplačnih tečajev;
- zmanjšuje se število kandidatov za bibliotekarski izpit: na spomladanskem izpitnem roku 2014 je na primer njihovo število prepolovljeno in najnižje v obdobju zadnjih desetih let;
- vse več knjižnic prelaga plačilo stroškov izobraževanja in izpitov na »rame« zaposlenih.

Naj zaključimo s stavkom, ki ga je leta 2010 v eni izmed polemik na twitterju napisala kanadska bibliotekarka Eleanor Crumblehulme (University of British Columbia), in ki je v hipu postal eden najbolj priljubljenih in široko uporabljenih argumentov o pomembnosti knjižnic: Če v času recesije »režemo« knjižnice je tako, kot bi zapirali bolnišnice v času kuge.

Helena Pečko Mlekuš
Narodna in univerzitetna knjižnica

Proaktivno zbiranje podatkov - primer Mestne knjižnice Ljubljana (MKL)

O pomembnosti podatkov, ki so lahko z(a)govorni za načrtovanje različnih dejavnosti v knjižnici, se je obrabila prenekateri tipkovnica. Ljudje delamo v vsakdanjem življenju vedno znova pragmatične »statistične analize« – čeprav to neradi priznamo – kadar smo v dvomu ali nečesa ne vemo natančno in na podlagi le-teh se nato odločimo o nadaljnjih aktivnostih: bom šel v službo peš, s kolesom ali z avtobusom – pač glede na količino in barvo oblakov ali število dežnikov, ki jih vidim skozi okno, in jih možgani glede na izkušnje hitro sprocisirajo.

Statistični podatki imajo več namenov, celoten proces pa je namenjen pridobivanju odgovorov na vprašanja, ki spodbujajo naše delovanje in načrtovanje ter dajejo prisotnosti knjižnice v lokalnem okolju še dodatno vsebinsko veljavo, ki jo prepoznavajo tako naši uporabniki kakor tudi ustanovitelji. Pavšalne ocene, ki temeljijo na subjektivnih občutkih, so lahko zavajajoče in ne kažejo realnega stanja pod enakimi pogoji že pri posamezniku; primerljivost med različnimi subjekti pa tako pavšalno zgodbo še bolj zaplete.

Beseda 'proaktivno' iz naslova želi izraziti bistvo zbiranja podatkov, ki se ne omejuje na retrogradno prikazovanje podatkov, »da vemo, kje smo«, ampak govori o temelju nadaljnjih aktivnosti, ki nočejo biti re-akcija na neko stanje, ampak ustvarjanje možnosti za prihodnost ter načrtovanje dejavnosti. Knjižnica kot eden od družbenih akterjev želi biti prisotna v lokalni skupnosti in soustvarjati svoje zunanje okolje, ne se le odzivati na zunanje spremembe.

Poleg vsakoletnih meritev, ki jih objavljamo v poročilih o delu in vprašalniku BibSist, velja podatke primerjati in jih izpostaviti različnim vidikom, ki nam lahko razkrijejo vsebinske premike v našem delovanju. Pomembno tehnično orodje našega zajemanja podatkov je COBISS2/Izpisi, ki ima svoje odličnosti ne glede na to, kaj sicer menimo o sami platformi. Podobne odprte možnosti zajemanja podatkov pričakujemo tudi v razvoju COBISS3.

V MKL se lotevamo analize našega delovanja z različnih vidikov in želimo z zbiranjem podatkov odgovoriti na vprašanje, »kakšna je evolucija našega zavoda«; smo misleča organizacija, v kateri delujemo z zavedanjem. Na podlagi teh dokumentov in prikaza trendov rezultatov, nas zanimajo notranji in zunanji razlogi dogajanja. Predpostavljamo predstavljamo zaupanja vrednih zbirnikov je natančno vnašanje temeljnih podatkov. V nekaterih primerih pogrešamo možnost normiranih podatkov, denimo naslov bivališča, kar bi poenostavilo uporabo podatkov v prostorski analizi mreže. Zgovorna je lahko primerjava demografskih podatkov (zunanje okolje) s podatki o delovanju knjižnice (notranje okolje). V ta namen povezujemo zapise iz baze članov s podatki, ki jih posreduje Statistični urad RS. S podatki, ki jih zbiramo, prikažemo sliko našega delovanja, prepoznamo svoje prednosti in slabosti, priložnosti in nevarnosti.

Nekateri podatki predstavljajo preprosto primerjavo deležev ali indeksov po letih, drugi pa so v povezavi z zapisi v bazi članov, ki imajo podobno strukturo kot bibliografski zapisi, bolj kompleksni.

V MKL s 36 krajevnimi knjižnicami in Potujočo knjižnico, med katerimi ima vsaka svoj značaj, že vrsto let pripravljamo podatke, ki kažejo poleg »standardnih« (po ISO 2789) še druge značilnosti. Med statističnimi preglednicami je nekaj precej kompleksnih. V tem prispevku predstavljamo tri.

Članstvo v krajevnih knjižnicah glede na občino bivališča

Gre za sicer preprosto sestavljeno statistiko STA8XX Status: Active z definicijami v parametrski datoteki XSTA01.TBL: za krajevne knjižnice (DEPART) glede na občino bivališča (\$303A) in kategorijo člana (\$121A). Skupnega seštevka pri rezultatih v tem primeru ne upoštevamo; podatki nam povedo, v katero krajevno knjižnico se vpisujejo prebivalci občin, kjer deluje knjižnica. Na ta način lahko ugotovimo ali bližnja krajevna knjižnica zadovoljuje vse potrebe lokalnega prebivalstva ali z dejavnostmi vzgajamo člane k dinamičnemu prehajanju med krajevnimi knjižnicami. Razmišljamo lahko tudi o evalvaciji nabave in usmerjanju gradiva ter o prepoznavnosti krajevne knjižnice v njeni širši okolici. Definicije uporabimo tudi v STA8XX Status: New, STA5XX ter STA6XX in iz podatkov razberemo tok dogajanja v krajevni knjižnici še za nove člane, izposoje in obisk. Če uporabljamo definicije tudi v STA6XX, moramo obvezno dodati še časovni parameter, kar najlažje storimo tako, da združimo mesece v parametru MONTHS_n, ki ga upoštevamo pri definiranju tabele v datoteki XSTA06.PAR. Omenjene statistike postanejo bolj kompleksne s sledenjem podatkov skozi več let, s katerimi ugotavljamo trende odstopanj ter načrtujemo dejavnosti in zbirko v krajevni knjižnici. Poleg tega rezultati povedo, kakšna je struktura članstva (obiska, izposoje in novih članov) skozi leta, kar lahko nato uporabimo ob načrtovanju knjižnične zbirke v krajevnih knjižnicah in dejavnosti za promocijo izposoje gradiva. Tabela s podatki je v primeru MKL dolga 560 vrstic, zato podatkov ne tiskamo. Velikost tabele je odvisna od števila krajevnih knjižnic in občin, kjer knjižnice delujejo.

Obisk v krajevnih knjižnicah glede na krajevno knjižnico vpisa.

Spremljanje podatkov o obisku v krajevnih knjižnicah (DEPART) glede na krajevno knjižnico, kjer se je član vpisal (\$101A), nam omogoča zaznavanje dinamike »izmenjave« oz. prehajanja članov med krajevnimi knjižnicami. Zavedamo se, da lahko potrebe bralcev prerastejo ustaljeno ponudbo krajevne knjižnice, kjer smo jih uvedli v skrivnosti branja in pripravili na avanturo glob(r)alnega sveta. Statistike STA6XX sicer zahtevajo časovni parameter, kar lahko podaljša tabelo z rezultati in zmanjša preglednost letnih podatkov; če v okviru knjižnice ne deluje veliko krajevnih knjižnic, to ni tako moteče, v primeru MKL s 36 krajevnimi knjižnicami imamo zato pripravljeno definicijo MONTHS_n z združenimi meseci, a je v izpisu še vedno

potreben manjši poseg s programom MS Excel. Iste definicije brez parametra MONTHS lahko uporabimo tudi v STA8XX Status: Active, le da ne smemo upoštevati skupnega seštevka aktivnih članov, ki je v tem primeru napačen. Dobljene podatke lahko upoštevamo pri načrtovanju knjižnične zbirke. Izmenjave obiskovalcev so med bližnjimi krajevnimi knjižnicami razumljive, podobno je večja dinamika prehajanja uporabnikov med večjimi krajevnimi knjižnicami ter iz manjših v večje. Med manjšimi krajevnimi knjižnicami, ki so med seboj bolj oddaljene, je tudi izmenjava predvidljivo manjša; podobno tudi vpisani iz krajevnih knjižnic z obrobja mesta manj obiskujejo druge krajevne knjižnice kakor vpisani v ožjem mestnem okolju.

Praviloma so najvišje vrednosti obrata v predzadnjem letu nabave, ker pri gradivu nabavljenem konec leta, za katerega delamo statistike, izposoja ni mogla potekati skozi vse leto. Z leti nabave nato obrat pada, kar pomeni, da je potrebno kmalu razmišljati o akcijah za promocijo tega gradiva ter seveda o upravljanju knjižnične zbirke. Podrobni pregled podatkov kaže, v katerih UDK skupinah imamo preveč/premalo gradiva. Na ta način lahko načrtujemo nabavo gradiva in odpis ter skrbimo za primeren obrat po posameznih UDK skupinah v krajevnih knjižnicah. Hkrati lahko primerjamo stanje obrata v vsaki krajevni knjižnici glede na način nabave gradiva ter odstopanje posameznih načinov nabave od skupnih rezultatov.

6	za obdobje: 01.01.2013 - 31.12.2013												
7	krajevna knjižnica vpisa												
8	vse KK	Bezigrad	Crnuce	Skerl	Glin. p.	Savsko n.	Moste	Fuzine	Jarse	Polje	Zadvor	Zalog	KOŽ
9	obisk v KK												
10	Bežigrad	92881	5249	3727	4135	2968	2944	1351	646	892	23	336	21394
11	Črnuče	5231	19496	414	650	43	219	223	42	142	0	10	1995
12	Dr. F. Škerl	6631	402	14474	408	83	483	154	136	127	0	0	2401
13	Glinškova p.	4473	557	429	11126	42	187	58	58	136	0	11	1519
14	Savsko n.	2374	115	87	31	2880	257	50	47	8	0	8	680
17	Moste	3326	242	317	216	452	56066	4658	1438	4211	54	912	8886
18	Fužine	1540	241	212	26	59	7219	29246	352	2978	293	480	2620
19	Jarše	697	61	175	29	57	1778	206	13311	328	0	26	893
20	Polje	1070	331	190	33	36	4026	1993	467	35978	151	2368	2842
21	Zadvor	113	7	12	7	1	973	552	42	1547	3375	434	790
22	Zalog	319	13	30	4	20	694	514	120	2463	5	11947	527
24	KOŽ	21122	2261	2011	1916	1046	8484	3951	1634	4289	39	779	228536

Slika 1: Del izpisa statistike obiska v krajevnih knjižnicah glede na krajevno knjižnico vpisa

Ob primernem oblikovanju lahko tabelo tudi natisnemo; če ima knjižnica manjše število krajevnih knjižnic, tiskanje ne predstavlja večje težave.

Obrat gradiva glede na način nabave, UDK in leto nabave v krajevnih knjižnicah

Za pripravo statistik izposoje in zaloge, ki ju potrebujemo za izračunom obrata, uporabljamo iste definicije v parametrijskih datotekah XSTA05.PAR in XSTA01.PAR, in sicer iz XSTA01.TBL za način nabave (ACQUISITION), UDK skupino (\$675s) in lokacije (LOCATION) po letu nabave (\$996o). Iz obeh statistik v programu MS Excel naredimo izračun, ki ga apliciramo na celotno tabelo. Podatke nato prikazujemo z uporabo filtrov v prvih treh stolpcih, kar pomeni, da lahko pregledujemo posamezne podatke glede na način nabave, UDK skupino ali lokacijo; s tem si poenostavimo delo, ki bi lahko bilo zamudno zaradi velike količine podatkov.

Izpis je v primeru MKL dolg okrog 17.000 vrstic, zato dokumenta ne tiskamo.

Omeniti velja, da COBISS2/Izpisi v definicijah XSTA01.TBL »razume« tudi parameter YEARS_n, ki ga priročnik sicer ne omenja in ga definiramo po enakih pravilih kot vse ostale. S parametrom YEARS definiramo tabelo po posameznih letih. Vendar parameter ne nadomesti nobenega od časovnih parametrov, kar pomeni, da moramo v STA6XX uporabiti kot časovni parameter katerega od predvidenih (MONTHS, DAYS, HOURS. ...) v kombinaciji z YEARS. Ob uporabi parametra YEARS moramo upoštevati, da sistem pregleduje velike količine podatkov, zato je statistike s tem parametrom nujno zaganjati v času manjše obremenitve strežnikov.

Včasih kdo meni, da je zbiranje statističnih podatkov duhomorno in morda celo nepotrebno; seveda razlog naše dejavnosti in prisotnosti v družbi niso številke in zbiranje podatkov ni namen samemu sebi.

Način nabave	UDK	Vse podlokacije	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	Starejše	Skupaj
Nakup														
Nakup	82	Šiška	8,5698	15,4274	12,2736	12,1072	10,5438	8,9823	7,5346	6,7715	6,7792	5,8557	3,8106	7,2654
Nakup	82	Gameljne	6,7050	9,8856	4,9861	4,2720	3,5316	3,0464	2,6434	2,5651	2,9522	2,1051	1,4960	3,0946
Nakup	82	Šentvid	6,0494	11,5488	8,1894	7,9109	5,8671	5,1042	4,2147	3,8672	3,5380	3,0410	2,0455	4,5244
Nakup	82	Vodice	7,1875	12,0444	8,6548	8,0613	6,7354	6,0294	4,9559	4,6838	4,7222	3,6702	2,2706	4,6811
Nakup	82	Skupaj	7,7997	13,7339	10,1761	9,7737	8,2034	7,0158	5,9387	5,5301	5,4567	4,6558	3,0331	5,9470

Slika 2: Manjši izsek iz tabele - obrat kupljenega leposlovja v krajevnih knjižnicah območne enote Knjižnice Šiška po letih nabave gradiva

Analiza, predstavljanje in uporaba statističnih podatkov naj predstavlja za knjižnico izziv, ki bo vodil k utemeljeni novi kvaliteti delovanja, ki ga bodo opazili uporabniki in financerji. Pomanjkanje ustreznih in z(a)govornih podatkov bi lahko knjižnicam povzročilo težko popravljivo škodo v dialogu z različnimi subjekti, ki na ta ali oni način omogočajo našo dejavnost.

Marijan Špoljar,
Mestna knjižnica Ljubljana

DBL srečanje »FZBZ – formula za boljše zapise?«

V ponedeljek, 24. marca 2014 se je pod okriljem Društva bibliotekarjev Ljubljana odvilo popoldansko strokovno srečanje z naslovom »FZBZ – formula za boljše zapise«. Osrednja tema so bile Funkcionalne zahteve za bibliografske zapise, poznane tudi pod kratico FZBZ (oz. FRBR v angleškem jeziku), ki jih je leta 1998 objavila IFLA in predstavljajo enega izmed temeljev nedavnih premikov v svetu katalogizacije. Čeprav te spremembe še niso vplivale na katalogizacijska pravila ali prakso v Sloveniji, pa počasen prehod vse večjega števila držav na nova pravila (RDA, REICAT,...), ki so v skladu s FZBZ, iskanje novih formatov zapisa, ki bi nadomestili MARC, ter vse pogostejše pojavljanje teh tematik v strokovni literaturi kot tudi na konferencah pove, da gre za aktualno temo, o kateri moramo vedeti nekoliko več, če želimo slediti dogajanju na področju bibliografskih zapisov in informacijskih sistemov.

Namen srečanja je bil seznaniti udeležence z osnovnimi idejami modela FZBZ, pokazati njegov potencial in orisati, kaj ta prehod pomeni za prakso na področju katalogizacije. Tematike smo predstavili dr. Maja Žumer, dr. Tanja Merčun in dr. Jan Pisanski z Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo, ki se sicer že več let raziskovalno ukvarjamo z vprašanji modeliranja, testiranja ter implementacije konceptualnega modela FZBZ.

V uvodnem predavanju je dr. Žumer je opozorila na spremembe v okolju, ki spodbujajo knjižnice k preoblikovanju dosedanjih praks ter predstavila tako model FZBZ, kot tudi novejša modela v »družini« FZBZ: FRAD (Functional Requirements for Authority Data) in FRSAD (Functional Requirements for Subject Authority Data). Medtem ko FZBZ najbolj natančno definira primarne entitete bibliografskega zapisa (delo, izrazna oblika, pojavna oblika, in enota), FRAD natančneje oblikuje entitete, relacije in attribute za normativne podatke, FRSAD pa za predmetne normativne podatke. Vsi trije modeli izhajajo iz osnovnih opravil uporabnikov najti, identificirati, izbrati, pridobiti in raziskovati ter v svoji ideji želijo vzpostaviti zasnovo, ki bi omogočala izboljšanje dosedanjih katalogov tako, da bi bolje izpolnjevali svoje osnovne naloge, ki so jih že davno zastavili velikani katalogizacije kot so Panizzi, Cutter, Ranganathan, Lubetzky in Verona, danes pa so zapisane v Mednarodnih katalogizacijskih načelih iz leta 2009.

Če je prvo predavanje prikazalo osnove in izhodišča modela FZBZ, se je druga predstavitev osredotočila na vprašanje, kako bi FZBZ lahko spremenil uporabniške vmesnike knjižničnih katalogov in drugih bibliografskih informacijskih sistemov.

Skozi prizmo vprašanj, na katere bi katalogi morali odgovarjati, smo analizirali težave obstoječih sistemov ter na konkretnem primeru pokazali, kako bi združevanje izdaj na ravni izrazne oblike in dela ter vzpostavljanje bogatih povezav med deli lahko ustvarilo nov pogled na knjižnične zbirke. S potencialom tako za prikaz rezultatov kot tudi boljšo navigacijo, bogatejšo vsebino zapisov in učinkovitejše upravljanje, bi FZBZ lahko ne le omogočil lažjo uporabo kataloga in boljše odkrivanje gradiva ampak tudi ustvaril novo dodano vrednost katalogu kot viru informacij. Vendar pri samem uresničevanju te ideje obstaja še vrsta nerešenih vprašanj, prav tako pa je za celovito implementacijo potrebno najprej uvesti spremembe na področju bibliografskih zapisov in katalogizacijskih pravil.

Tretje predavanje je sledilo izhodišču o potrebnih spremembah in poskušalo nasloviti vprašanje, kaj le-te pomenijo za knjižnice in knjižničarje. Dr. Jan Pisanski je tako opisal nekatere premike, ki so se že zgodili, na primer vključitev konceptov FZBZ v Mednarodna katalogizacijska načela in v nekatera nova katalogizacijska pravila (npr. REICAT – italijanska katalogizacijska pravila in RDA – angloameriška pravila, ki pa jih prevzemajo tudi že nekatere druge države) ter razvoj novega formata zapisa (t.i. BIBFRAME), ki naj bi v prihodnjih letih nadomestil format MARC. Poudaril je tudi področja, ki bodo v prihodnosti predstavljala pomemben izziv, kot je recimo vzpostavitev normativne kontrole za dela in izrazne oblike ter frbrizacija oziroma pretvorba obstoječih zapisov v obliko, ki bo skladna s FZBZ. Na primerih bibliografskih zapisov so udeleženci tudi videli, kako in do kolikšne mere se FZBZ odraža v obstoječih zapisih ter kakšna bi bila katalogizacija po načelih FZBZ.

Srečanje se je zaključilo s kratko razpravo, kjer je udeležence zanimalo predvsem, kako bi nov način katalogizacije vplival na delo katalogizatorjev ter kakšne so predvidene spremembe v slovenskem okolju. Na slednje vprašanje sicer nismo poznali odgovora, vendar smo prepričani, da bo kmalu organizirano tudi kakšno bolj poglobljeno srečanje, kjer bodo prisotni tudi sogovorniki s strani NUK-a in IZUM-a. Tokrat smo udeležencem poskušali na zanimiv in jedrnat način prikazati le glavne koncepte, ideje in dogodke v povezavi s Funkcionalnimi zahtevami za bibliografske zapise, prosojnice predavanj pa so na voljo tudi na spletni strani Društva bibliotekarjev Ljubljane (zavihek Gradiva). Vsekakor pa 52 udeležencev iz vseh vrst knjižnic in vprašanja po predstavitvah kažejo na to, da gre za aktualno tematiko in da bibliotekarje zanimajo novosti v stroki.

Tanja Merčun
Oddelk za bibliotekarstvo, informacijsko znanost
in knjigarstvo, Filozofska fakulteta Ljubljana

Poročilo o udeležbi na Bibliopedagoški šoli 2014, Strunjan, 19.-21. marec 2014

Že vrsto let, v organizaciji Zavoda za šolstvo RS, poteka tridnevno izobraževanje Bibliopedagoška šola, ki jo sestavljajo sklopi predavanj in pedagoških delavnic, ki so namenjeni ciljni skupini (strokovni delavci zaposleni v šolski knjižnici). Svetovalka za knjižnično dejavnost pripravi program, ki je objavljen v Katalogu programov nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju (Katis), nad katerim bdi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport.

Tokratni program je bil namenjen seznanitvi šolskih knjižničarjev s temelji bibliopedagoškega dela in povezovanja teorije s prakso. Posebni poudarek je bil na ozaveščanju pomena prireditve za spodbujanje branja in hkrati seznanitev z osnovami odnosov z javnostmi ter kaj je ob tem potrebno postoriti (pred in po prireditvi), kako razširiti vest o dogajanju. Predstavljena je bila metodologija, kako se pripraviti na nastop in vsebinsko sestaviti ustrezno sporočilo ter ga smiselno prebrati (skrb za glas). Za drugačno pripravo oziroma pristop k branju je bilo ponujeno tudi seznanjanje z osnovami hitrega branja.

Prvi dan je prisotne pozdravila Romana Fekonja, svetovalka za knjižnično dejavnost na Zavodu za šolstvo RS, ki je z uvodno motivacijo prebila led in tako prisotne, osnovno in srednješolske knjižničarje, med seboj predstavila. Po skupinski predstavitvi in začetnih pričakovanjih, je bilo na vrsti prvo predavanje Šolska knjižnica in promocija, ki ga je pripravil Žiga X. Gombač. Predstavil je zanimive vidike promocije z različnimi javnostmi (sam je bil v vlogi novinarja, pisatelja, moderatorja, predavatelja ...). Po zaključenem teoretičnem delu in predstavljenih vidikih je potekala delavnica o promociji, ki jo je pripravil in izpeljal skupaj z Aljo Bratuša (knjižničarko na OŠ Polzela). Prisotni so pridobili nove izkušnje ter ideje za drugačne pristope do odnosov z javnostmi na vseh nivojih, v katere je vpletena šolska knjižnica. Zadnji sklop prvega dne pa je bil prikaz srečanja z ustvarjalcem, ki sta ga skupaj izvedla Žiga X. Gombač in ilustrator Ivan Mitrevski. V tandemu sta predstavila literarne vsebine skozi zgodbo in ilustracijo. Drugi dan je bil najprej namenjen govornim veščinam, kjer je prisotne s teorijo seznanila Ida Baš. Predstavila je osnove, tehnike in načine sporočanja ter s svojimi dolgoletnimi, bogatimi izkušnjami javnega nastopanja, podala bistvene napotke za nadaljnje delo. Z udeleženci je izpeljala tudi praktično delo, kjer so vadili in uresničevali smiselno branje. S praktičnim delom in vajami so poskrbeli za materinščino ter tehtno branje (tiho, glasno, poudarjeno).

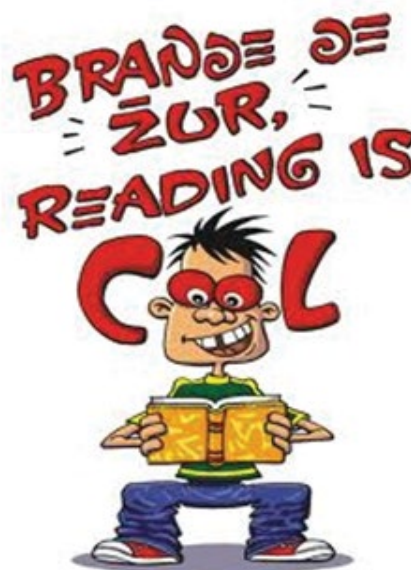
Drugi del dneva, z naslovom Uporaba družbenih omrežij v šoli, sta pripravili Romana Fekonja in Nevenka Mandelj (knjižničarka na OŠ Litija). Glavnina predavanja je bila usmerjena v odgovoren odnos in vedenje v virtualnem družbenem prostoru. Predstavljene so bile tudi posamezne definicije oziroma terminologija v povezavi z družbenimi, socialnimi in virtualnimi prostori.

Sledila je delavnica, s katero so prisotni natančneje spoznavali nekatera družbena omrežja (uporabna pri šolskem in knjižničarskem delu), njihova pravila, pogoje uporabe, prednosti in slabosti. S praktičnim delom, s predlaganimi rešitvami ter predstavitvami ključnih elementov, so prisotni prišli do zanimivih zaključkov ter zavzeli določena stališča v povezavi z družbenimi omrežji. Sledil je družabni večer.

Tretji dan je bil v celoti namenjen hitremu branju, katerega je predstavil mag. Darko Hederih. Udeležencem je predstavil svoje dolgoletne izkušnje z izvajanjem delavnic hitrega branja za mlade in odrasle, predstavil načela, pravila hitrega branja in prednosti kot tudi pomanjkljivosti. Udeležence je seznanil s širjenjem bralnega polja, z delnim branjem, metodami navpičnega in diagonalnega branja. S teoretičnega vidika je predstavil diagnosticiranje ter testiranje branja kar so udeleženci tudi preverjali v okviru delavnice. Zanimivo je bilo štetje gibov oziroma premikov oči pri različnih branjih (počasnem, hitrem, diagonalnem), računanje hitrosti branja besed na minuto ter preverjanje razumevanja prebranega besedila.

Tridnevnu izobraževanju je sledil še zaključek in evalvacija ter povabilo na naslednjo Bibliopedagoško šolo. Izobraževanje je bistvenega pomena za delo šolskih knjižničarjev, saj pridobijo nova znanja, povezujejo teoretična izhodišča s prakso. Pomemben del izobraževanja so tudi neformalna druženja in medsebojno izmenjevanje primerov dobre prakse. Poudarek je predvsem na posodabljanju strokovnega znanja v povezavi z didaktičnim usposabljanjem za uvajanje novosti v vzgojno-izobraževalno delo in pridobivanju novih znanj, usposobljenosti in kvalifikacij.

Gregor Škrli
Osnovna šola Prule, Ljubljana

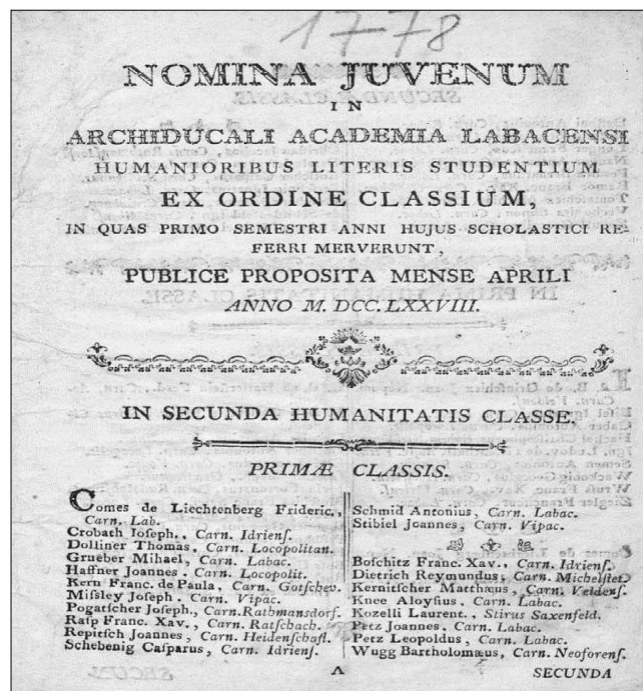
Branje je žur (vir: www.osik.si)

Digitalizirano in izvorno digitalno gradivo na portalu Digitalne knjižnice Slovenije: pregled nekaterih novih objav v letu 2013

V Službi za razvoj in upravljanje digitalne knjižnice v Narodni in univerzitetni knjižnici, kot nam narekuje že ustaljena praksa preteklih let (vse od vzpostavitve spletnega portala www.dlib.si v letu 2006), na vsakoletni ravni nadaljujemo procese načrtovane digitalizacije gradiva. Naša naloga je, da uporabnikom z objavo na portalu Digitalne knjižnice Slovenije čimbolj približamo gradivo, ki je zaradi svoje starosti, dotrajanosti in pogoste uporabe že močno načeto, kar je tudi eden od glavnih pogojev za digitalizacijo.

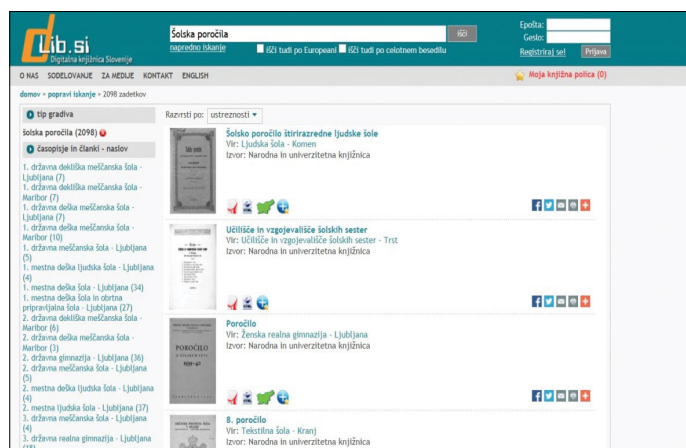
Poleg zgoraj navedenega vzroka na izbiro primerne gradiva za digitalizacijo, vplivajo tako predlogi znotraj NUK, predlogi zaposlenih iz posameznih zbirk, kot tudi predlogi naših zvestih uporabnikov, raziskovalcev, akademikov ter partnerjev in založnikov. Vse predloge ustrezno obravnavamo in preverimo, ali ustrezajo vsem pogojem, da se uvrstijo v postopek digitalizacije (stanje gradiva, urejene avtorske pravice, opremljenost z metapodatki in ali ni morda gradivo, ki je predmet predloga, že na voljo v digitalni obliki na portalu Digitalne knjižnice Slovenije).

V okviru digitalizacije NUK, ki je bila predvidena za leto 2013 smo tako v preteklem letu digitalizirali več kot 300 naslovov serijskih publikacij in monografij ter tudi ostalega gradiva iz posameznih zbirk NUK. Sem prištevamo slikovno gradivo, rokopise, glasbene tiske ter šolska izvestja oz. šolska poročila, katerih število digitaliziranih strani je doseglo visoko številko, kar 89.000 skenogramov (Slika 1 in Slika 2).

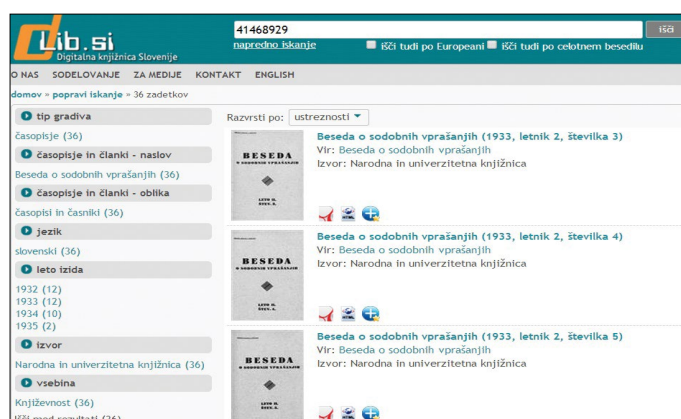
Slika 2: Naslovnica verjetno najstarejšega šolskega poročila oz. njegovega dela, NUK

Kljub omejitvam na račun kadrovske in finančne stiske smo zadovoljni, da smo uspeli v letu 2013 izpeljati večino načrtovane digitalizacije NUK. Preostanek si prizadevamo uresničiti v letu 2014, saj trenutno poteka digitalizacija večjega števila časopisov in časnikov, v pripravi pa so seveda tudi novi razpisi. Del starejših serijskih publikacij, ki so bile v začetku leta še v postopku digitalizacije, kot na primer Beseda, Domačin in Slovenčev koledar so v tem času že na voljo v digitalni obliki (Slika 3 in Slika 4).

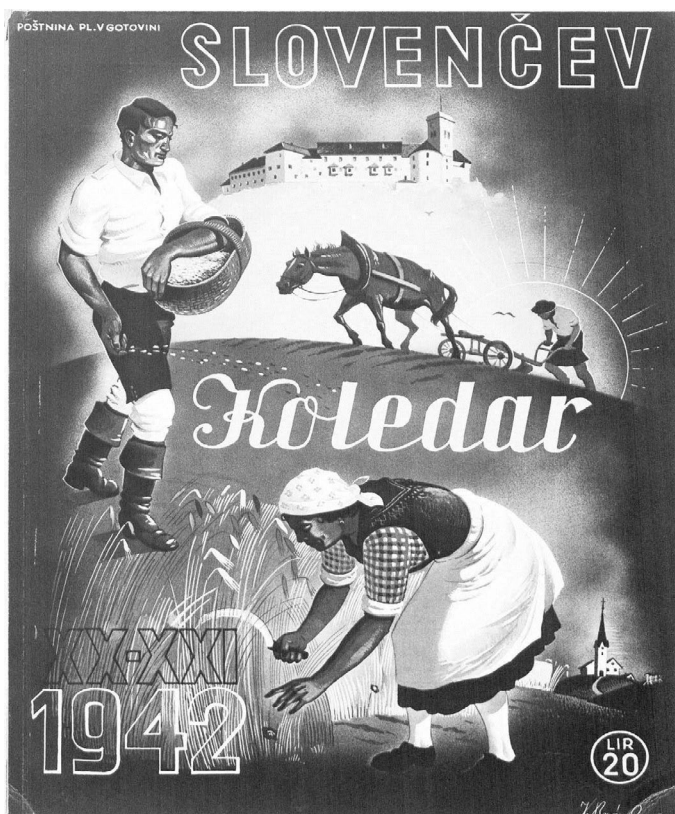
Slika 1: Šolska poročila dostopna na portalu dLib.si, urejena po krajih, kjer so imele šole sedež

Gradivo za digitalizacijo prihaja iz zbirk NUK: Glasbena zbirka (glasbeni tiski in pesmarice ter glasbene periodične publikacije), Zbirka rokopisov, redkih in starih tiskov, Kartografska in slikovna zbirka (Albumi iz slikovne zbirke NUK) in Zbirka drobnega tiska in sive literature (šolska poročila oz. izvestja). Na podlagi prejetih predlogov smo izvedemo digitalizacijo gradiva, ki seveda ne samo kvantitativno ampak tudi vsebinsko, obogati skupine oz. zbirke gradiva na našem portalu.

Slika 3: Publikacija Beseda - na voljo le v nekaj klikih

V lanskem letu smo bili dejavni tudi na področju sodelovanja z ostalimi slovenskimi knjižnicami ter smo, kot velja ena od nalog nacionalne knjižnice, na državni ravni koordinirali digitalizacijo in projekte digitalizacije ostalih knjižnic in dediščinskih ustanov. Z nekaterimi od njih sodelujemo že od vsega začetka spletnega portala dLib in digitalizacije v NUK.

Slika 4: Naslovnica novo dodane publikacije na dLIB.si Slovenčev koledar

Ena takih je Knjižnica Ivana Potrča Ptuj, katera je v lanskem letu uspešno zaključila več let trajajoči projekt digitalizacije osrednjih ptujskih časopisov in je novembra leta 2013 pripravila razstavo z naslovom Sprehod skozi zapisani čas v knjižnici Ivana Potrča na Ptuj in ob tej priložnosti tudi izdala monografijo Ptujška časopisna dediščina, ki je ravno tako dostopna na portalu www.dlib.si (URN:NBN:SI:DOC-TKCUHJDF).

Ob priložnosti večletnega sodelovanja Narodne in univerzitetne knjižnice ter Knjižnice Ivana Potrča Ptuj, smo na naslovni strani portala Digitalne knjižnice Slovenije, objavili digitalno zbirko z naslovom Ptujsko časopisje, 1878–2012, ki tako na enem mestu povezuje vse osrednje ptujске časopise (Slika 5 in Slika 6).

Slika 5: Zbirka Ptujsko časopisje, 1898-2012

Ob procesu digitalizacije gradiva, v Službi za razvoj in upravljanje digitalne knjižnice v NUK, vzporedno poteka tudi proces obdelave in priprave izvorno digitalnega gradiva (gradiva, ki nastane v digitalni obliki in za katerega pridobimo ustrezna dovoljenja avtorjev) za objavo na portalu. Tako smo v lanskem letu 2013, objavili približno 80 naslovov različnih monografij, ki so jih, večinoma na lastno pobudo, za objavo prispevali posamezniki. Velik delež med njimi predstavljajo knjige, ki so plod dela Slovencev izven naših meja in jih pridobimo tudi v sodelovanju z Zbirko tiskov Slovencev zunaj RS, sledijo posamezni raziskovalci in drugi.

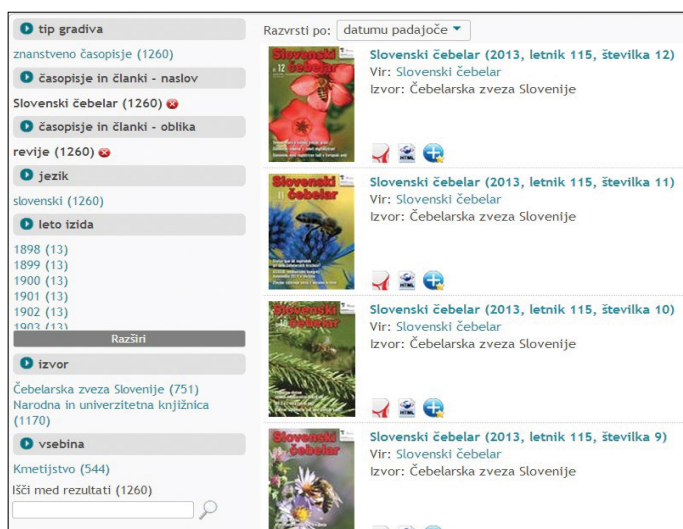
Delež gradiva, ki je prav tako dostopno na portalu, predstavljajo izvorno digitalne serijske publikacije znanstvene in poljudne narave. V letu 2013 smo, med drugim tudi na podlagi novo prejetih dovoljenj oz. dogovorov za objavo, na portal dodali več kot 12. 500 zapisov serijskih publikacij, tako v obliki člankov kot v obliki celih števil.

V zadnjem času opažamo porast števila založnikov, ki se obrnejo na nas z željo po objavi njihove publikacije na dLib-u v celoti, potem, ko smo v okviru redne digitalizacije NUK digitalizirali in objavili starejše letnike teh serijskih publikacij, med njimi predvsem znanstvenih, ki še danes izhajajo. Izvedba objave novejših letnikov je seveda možna takoj, ko v NUK prejmemo dovoljenje založnika s katerim nam dovoli objavo tudi novejših letnikov publikacije (Slika 7).

Slika 6: Ptujsko časopisje na vrtljaku portala dLIB.si

V letu 2013 smo na www.dlib.si uredili tudi dostop do izvorno digitalnih obveznih izvodov publikacij, ki jih od leta 2008 pridobivamo na podlagi Zakona o obveznem izvodu publikacij (Ur.l. RS, št. 69/2006, 86/2009). Za namen uporabe obveznih izvodov, za katere nismo pridobili dodatnega dovoljenja s strani imetnikov pravic za bolj prosto uporabo, smo zagotovili računalnik v Informacijskem središču NUK, na katerem je poskrbljeno za zaščito pred morebitnim nezakonitim reproduciranjem publikacij in drugimi zlorabami. Tako so obvezni izvodi, skladno z zakonom, na voljo vsaj za študijske in raziskovalne namene znotraj prostorov NUK. Do začetka letošnjega leta smo iz naslova obveznega izvoda na portalu objavili okoli 3000 naslovov monografskih publikacij.

Slika 7: Primer znanstvene publikacije, katere številke so na voljo na portalu od začetka njenega izhajanja pa vse do novejših letnikov - Slovenski čebelar (1899-)

Primeri prakse pri digitalizaciji in obdelavi izvorno digitalnega gradiva, predstavljeni na tem mestu, nam sporočajo, da smo pravilno zastavili naše delovanje tako na področju digitalizacije kot tudi pri vseh ostalih procesih povezanih z njo. Ravno zato si bomo še naprej prizadevali, da bomo tudi v bodoče pri našem delu delovali v luči začrtanih smernic.

Erika Koritnik, Janko Klasinc
Narodna in univerzitetna knjižnica

Modra polica

»Lan je **moder**.
Modro je nebo.
In morje je **modro**.
Modre so njene oči.
Modra je polica.
Najbolj **modra** pa je knjiga.
Zakaj ne bi postala Bela krajina dežela **modrih** polic,
modrih mož in **modrih** žena?«

(Toni Gašperič)

Ideja o modrih policah se je porodila Toniju Gašperiču, humoristu, pisatelju, pesniku, voditelju, zamisel pa je uresničil v sodelovanju z Ljudsko knjižnico Metlika. Prva je bila postavljena 24. avgusta 2011 pred Bistrom Julija v poslovnem centru Gala v Metliki.

Kaj sploh je modra polica?

Polica modre barve, na kateri so knjige, ki jih lahko vsakdo vzame v roke, jih prelista, prebere, odnese domov in vrne na polico ali pa tudi ne - knjigo lahko tudi obdrži. Na modro polico pa lahko vsakdo prinese tudi svojo knjigo, ki je ne potrebuje več.

Ljudska knjižnica Metlika na modro polico odlaga odpisane knjige, ki tako hitro najdejo novega lastnika. Pa tudi informacije o knjižnici v različnih oblikah: reklamni material, knjižne kazalke, obvestila o dogodkih in še kaj.

Ko smo postavljali prvo modro polico, smo imeli pomislike, ali bo poslanstvo modre police takšno, kot smo si ga zamislili - ali bo zaživila. Bali smo se, da ne bi postala odlagališče starih knjig ali da se ne bi s knjigami neprimerljivo ravno. A na naše veliko veselje se nič od tega ni uresničilo. Modra polica je zaživila v pravem pomenu besede, knjige vsakodnevno krožijo in menjajo lastnike.

V knjižnici smo najbolj veseli novega člana, ki pove, da si je začel knjige izposojati na modri polici, sedaj pa mu je le-to premalo, zato se bo včlanil v knjižnico.

Tudi zamisel, da bi občasno pripravili kakšen literarni dogodek ob modri polici, je bila Tonijeva. Tako bomo letos junija že tretje leto zapored ob prvi modri polici v Metliki pripravili literarne večere pod skupnim naslovom »S pesnikom na sladoled«.

Danes imamo v metliški občini že šest modrih polic, tudi v romskem naselju Boriha v Rosalnicah. Postale so prave »borze« knjig. Ideja o modrih policah pa se je razširila tudi izven meja metliške občine: kar tri so postavili v Novem mestu, eno pa v Sevnici v zdravstvenem domu.

Modra polica pred Bistrom Julija v Metliki

Z modro polico nam je knjigo uspelo približati tudi tistim, ki iz kakršnih koli razlogov ne pridejo v knjižnico in si knjigo raje sposodijo na modri polici ali jo samo prelistajo, medtem ko srkajo jutranjo kavico ali čakajo v vrsti pri zdravniku. Gre za širjenje bralne kulture v najširšem pomenu besede, kar je tudi poslanstvo knjižnice.

Marta Strahinič, Ljudska knjižnica Metlika

Knjižnica kot center kulturnega dogajanja v mestu

Na okrogli mizi z naslovom Družbena odgovornost okolja do kulture, ki jo je v sklopu obeležitve slovenskega kulturnega praznika, Prešernovega dne, organizirala Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto, se je glavna tema vrtela o kulturi in vključitvi gospodarstva v družbeno okolje. Kot prvič pa je bila širše v slovenskem prostoru izpostavljena vloga knjižnic in njihov obstoj.

Minister za kulturo **dr. Uroš Grilc** je poudaril vlogo knjižnic: »Knjižnice so pomembna socialna in izobraževalna središča, informacijske točke, ki postajajo borze znanja, srečevanja različnih področij in poklicev. Ni le srce lokalnega okolja, ampak tudi središče, kjer se kultura povezuje tudi z ostalimi področji. Slovenski knjižnični sistem je daleč najuspešnejši sistem in smo v samem evropskem vrhu, takoj za vodilnimi Finci. Založniki jemljejo knjižnice kot najpomembnejšega kupca knjig, vendar premalo delajo in sodelujejo s knjižnicami z vidika promocije avtorjev knjig. Priložnost je, da najdemo pot do mladih in jim ponudimo elektronske knjige, knjižnice kot take bodo še vedno obstale.« Slovenske knjižnice se soočajo tudi z upadom obiska na prireditvah, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto pa je lani, nasprotno, število obiskovalcev celo povečala. Ponudila je pester izbor aktivnosti, razstav nadarjenih umetnikov, različnih delavnic in predavanj. Enkrat mesečno je vzpostavila pogovore z znanimi gosti v sklopu Rastoče knjige. Direktor Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto **Borut Novak** je ob tem dejal: »Ponosen sem, da smo lani zabeležili kar 10.000 obiskovalcev več na naših prireditvah, to je res veliko, kar pomeni, da smo dobro zastavili program in prireditve. Prizadevamo si, da bo knjižnica center kulturnega dogajanja v mestu, ki je odprt 12 ur na dan za vsakega in to brezplačno.«

Borut Novak, Zvezdana Bajc, Uroš Grilc, Mojca Špec-Potočar, Matjaž Berger, Andreja Jernejčič-Vizjak

Mag. Mojca Špec Potočar, podžupanja Mestne občine Novo mesto, pa je dejala, da v prihodnje vidi več sodelovanja s Knjižnico Mirana Jarca Novo mesto v skupnih projektih in povečanju vloge domoznanskega oddelka, da krepimo in promoviramo naše korenine. Prav tako je izpostavila, da ima Novo mesto izjemne gimnazije, režiserje, glasbenike, slikarje, literate itd., na drugi strani pa izjemno kulturno dediščino – kultura je bogata in na vseh teh področjih spodbujajo aktivnosti, ne samo infrastrukturno, ampak tudi programsko.

Nastajajo pa novi projekti z novimi vzpodbudami, ki so Novo mesto dodatno zaznamovali in bodo rdeča nit na letošnjem praznovanju ob 650. obletnici ustanovitve Novega mesta.

Zvezdana Bajc, članica uprave in direktorica Sektorja za ekonomiko in informatiko Krke, je dejala glede družbene odgovornosti v Krki: »Z zaposlenimi moraš delati znotraj njihovega delokroga in poskrbeti, kako preživljajo tudi svoj prosti čas. Zanimivo je, koliko sodelavcev je dejavnih na kulturnih področjih, ko v prostem času lahko izživijo svoj potencial.« Vendar gospodarska kriza se je dotaknila prav vseh področij kulture in se še vedno soočajo z zmanjševanjem sredstev. Bajčeva je povedala, da je Slovenija ena izmed držav, kjer se največ govori o krizi, saj imajo oni podjetja tudi v tujini, kjer o njej ni toliko govora. Direktor Anton Podbevšek Teatra **Matjaž Berger** je ob tem dodal: »Vsakodnevno govoričenje o krizi je prineslo še dodatno krizo. Mi ponujamo s svojimi dejavnostmi nekaj, kar človeka osvobaja in ne zapira. Kriza je priložnost za prehod naprej. Moramo odpreti mladim diplomantom, mladim absolventom, študentom možnost, da se preizkušajo v javnih arenah, v nastopih, ne pa da nekateri ne pustijo prostora drugemu. Tukaj je potrebno veliko strpnosti, veliko odprtosti in tveganj. Vsaka umetnost je raziskava tveganj.«

Ravnatelj Glasbene šole Marjana Kozine Matjaž Slak, predsednica sveta knjižnice Ana Ponikvar in ravnateljica Gimnazije Novo mesto Mojca Lukšič.

Voditeljica **mag. Andreja Jernejčič Vizjak** je izpostavila še objave o družbeni odgovornosti in kulturi iz različnih medijev, ki so bile na ogled po knjižnici. Med najstarejšimi članki z omembo te knjižnice je sodila objava iz leta 1950 iz Dolenjskega lista z naslovom Čuvajmo spomenike preteklosti.

Številni obiskovalci so si lahko ogledali tudi razstavo o Francetu Prešernu in njegovi pesniški muzi Juliji Primic. Razstavljeno je bilo dragoceno gradivo iz Posebnih zbirk Boga Komelja, originalne Poezije iz leta 1847, številni prevodi in bibliofilske ter faksimilirane izdaje njegovih del. Na ogledu so tudi stare razglednice z upodobitvami Franceta Prešerna in fotografije Julije Primic, ki je zadnje obdobje svojega življenja preživljala v Novem mestu. Letos mineva 150 let od njene smrti.

Vodja kabineta župana Mestne občine Novo mesto Sandra Boršič, direktorica TV Novo mesto Irena Vide in podpredsednica Državnega zbora Renata Brunskole.

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto je osrednja območna knjižnica za Dolenjsko, Belo krajino in Posavje. Ustanovljena je bila pred 66 leti z namenom zbiranja, hranjenja, obdelave in posredovanja domače in tuje leposlovne, strokovne in znanstvene literature ter drugega knjižničnega gradiva. Danes je knjižnica tudi sodobno informacijsko središče, prostor druženja, kulture in zabave. Uvrščena je bila med najlepše knjižnice Evrope, kar je tudi izredna promocija tako za knjižnico kot tudi za Novo mesto, in se ponaša s certifikatom kakovosti ISO 9001:2008. Je edina v Sloveniji, ki ima studio za snemanje zvočnih knjig.

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto
Fotografiral: Boštjan Pucelj

Popularizacija digitalne kulturne dediščine v sodelovanju s študenti: Osveži svojo knjižno polico

Uspešno smo zaključili promocijsko akcijo Osveži svojo knjižno polico, ki so jo v študijskem letu 2011/2012 zasnovala študentke 4. letnika Komunikologije na Fakulteti za družbene vede.

V Narodni in univerzitetni knjižnici smo na pobudo Ministrstva za kulturo povabili k sodelovanju študente Komunikologije v okviru njihovega Praktikum II. Štiri skupine študentov pod mentorstvom dr. Tanje Kamin so pripravile zanimive in sveže komunikacijske ideje.

Posebna komisija NUK je februarja 2012 med njimi izbrala najboljšo. Zmagovalna skupina s komunikacijsko strategijo Osveži svojo knjižno polico nas je najbolj prepričala zaradi inovativnih poudarkov komunikacijskega načrta, vsečnega slogana, vizualnih rešitev ter celovite in dosegljive strategije namenjene študentom. V zmagovalni skupini so sodelovale: Polona Bratuž, Nina Jazbec, Anja Muravec, Jerica Režek in Neja Stepančič. Vizualne predloge je upodobil oblikovalec Matej Zorec. Oglaševalska izhodišča dLib je pripravila mag. Karmen Štular Sotošek, ki je tudi koordinirala izbor komunikacijske strategije in realizacijo aktivnosti v praksi.

Avtorice komunikacijske strategije so akcijo Osveži svojo knjižno polico namenile študentom, ker so z raziskavo ugotovile, da ti slabo poznajo digitalne vsebine na portalu dLib.si. Opredelile so marketinški cilj - povečati prepoznavnost portala dLib.si - in postavile dva merljiva komunikacijska cilja: dvigniti prepoznavnost dLib.si za 40% in povečati število registriranih uporabnikov med 20 in 30% pri ciljni skupini v času enega študijskega leta.

Glede na razpoložljiva sredstva in kadre smo v izhodišču načrtovan nagradni literarni natečaj v realni izvedbi pravilno nadomestili z gverilo, ki je pozivala k registraciji na portalu dLib. Z različnimi komunikacijskimi orodji in dogodki, ki so potekali na portalu dLib in Facebook ter ob vpisu študentov v NUK in na Študentski areni smo nagovaljali nove člane in sporočali: prijavljeni uporabniki imajo pri uporabi portala dodatne koristi, študij in raziskovanje si olajšajo s knjižno polico, kjer jih vedno čaka izbrano gradivo. Aktivnosti so potekale v drugi polovici 2013. V sodelovanju s Službo za izposajo in posredovanje knjižničnega gradiva smo izvedli v času od septembra do konca decembra dva osrednja promocijska dogodka:

- nastop na Študentski areni (Gospodarsko razstavišče, oktober 2013);
- gverila ob vpisovanju študentov v NUK (NUK, september - december 2013);

Dogodek je spremljala v ta namen izdelana sedežna točka dLib v oblika prepoznavnega spletnega znaka osveži. Privlačnost akcije smo gradili tudi s promocijskim gradivom (nalepke, plakate, posterji) in mesečnim žrebanjem praktičnih nagrad za nove registrirane uporabnike.

Če preverimo učinkovitost akcije glede na drugi merljivi komunikacijski cilj ugotovimo, da je namen akcije dosežen. Rezultati kažejo namreč kar 34% povečanje števila registriranih v času komunikacijske akcije v primerjavi z enakim obdobjem leto prej:

Primerjalno časovno obdobje	Število novih registriranih	Prirast
12.9. - 10.12.2013	470	0,34
12.9. - 10.12.2012	351	

Tabela: Primerjava števila registriranih v času promocijske akcije v 2013 z enakim obdobjem v 2012

Rezultati naše akcije predstavljajo 12,3% delež vseh registriranih na portalu dLib.si, saj znaša skupno število vseh registriranih na portalu v štiriletnem obdobju 3843. Glede na relativno majhen obseg vloženih sredstev smo z rezultati še posebej zadovoljni. Tudi zato, ker nismo promovirali nove storitve, temveč pozivali k uporabi že nekaj let utečenih funkcionalnosti digitalne knjižnice. Možnost registracije je na portalu uporabnikom na razpolago že od 2009 in je zato vedno težje privabiti nove skupine uporabnikov. Na podlagi konkretnih rezultatov ocenjujemo, da je imele komunikacijska akcija Osveži svojo knjižno polico zelo pozitiven in odmeven učinek na ozaveščanje o kulturnih digitalnih vsebinah. S to akcijo se NUK uspešno pridružuje tistim organizacijam, ki so realizirale kreativne in inovativne ideje študentov v praksi in to za minimalna finančna sredstva.

Karmen Štular Sotošek
Narodna in univerzitetna knjižnica

Dnevi zbiranja spominov v splošnih knjižnicah

Spomladi leta 2012 smo v Sloveniji, v okviru projekta EuropeanaAwareness, organizirali tri dogodke zbiranja spominov na 1. svetovno vojno, ki so bili v našem okolju nekaj novega, posebnega in so vzbudili navdušenje med vsemi sodelujočimi, tako obiskovalci kot organizatorji.

Namen dogodkov zbiranja je bil, da običajne družine ali posamezniki ob predmetih, ki jih prinesejo, povedo zgodbe o njih, komu so pripadali in zakaj jim toliko pomenijo. Tako z digitalizacijo predmetov in zapisom njihovih zgodb preprečimo, da bi se ti izgubili ali zavrgli.

OK Celje, 25. maja 2012

V Goriški knjižnici Franceta Bevka Nova Gorica, Osrednji knjižnici Celje in Vojaškemu muzeju slovenske vojske v Mariboru nam je svoje zgodbe zaupalo 90 obiskovalcev, digitalizirali smo 570 predmetov, ki so jih knjižničarji in prostovoljci sproti vnašali v aplikacijo Europeana 1914-1918. Med njimi je bilo največ fotografij, razglednic in pisem, dokumentov, zemljevidov, pa tudi predmetov, od praktičnih izdelkov iz granat in nabojev do lesene nožne proteze in umetnih oči.

Opazili smo, da je marsikdo najprej prišel samo pogledat kaj se dogaja, ko pa je začutil resnost pristopa in neverjetno dobro vzdušje, se je vrnil s predmeti in povedal svojo zgodbo. Podobno razpoloženje je bilo med sodelavci, zaposlenimi v ustanovah organizatorjih in prostovoljci, ki so prišli pomagat. Kljub temu, da je bilo delo zahtevno in je trajalo ves dan, je napor odtehtal občutek zadovoljstva, da so pomagali rešiti del zgodovine pred pozabo. Pogovori z obiskovalci so v nekaterih primerih trajali po več ur in med nami se je razvil občutek obojestranskega zaveznitva.

Pri izvedbi prvih treh in nadaljnjih dogodkov zbiranja spominov so sodelovali uredniki Kamre, saj sta tema in način dela povezana s konceptom zgodb na portalu Kamra. Dogodki, katerih osnovni namen je bilo zbiranje in digitalizacija gradiva, so imeli mnogo širše učinke: široko in pozitivno promocijo knjižnic-organizatoric, vzbujali so občutek pomembnosti in koristnosti dela knjižnic, povezali in motivirali so zaposlene in nasploh dvignili status knjižnic v njihovih okoljih. Uspešnost dogodkov zbiranja je urednike Kamre spodbudila k razmišljanju o širitvi tematskih področij, saj je mogoče isti koncept uporabiti na nove načine.

Tako so v letu 2013 knjižnice Logatec, Žalec in Mestna knjižnica Ljubljana nadaljevale z dnevi zbiranja na temo 1. svetovne vojne, na Gorenjskem pa so se povezale knjižnice in muzeji in se odločili za novo temo, industrijsko zgodovino Gorenjske. Na Gorenjskem je propadlo veliko podjetij in ljudje se nostalgичno spominjajo 'dobrih časov' in še vedno hranijo fotografije, dokumente, brošure in plakate tovarn, v katerih so bili zaposleni.

Knjižnica Logatec, 21. marec 2013

Z novimi temami, ki jih ni mogoče objavljati na Europeani 1914-1918, se je pokazala potreba po razširitvi možnosti objavljanja na portalu Kamra, ki je sicer idealno okolje za dostop do zgodb iz preteklosti. Želeli smo tudi omogočiti posameznikom, da sami, brez pomoči knjižničarjev, objavijo svoje gradivo na spletu.

Leta 2013 smo tako Kamri dodali nov modul, Album Slovenije. Osnovni koncept Albuma je, da posamezniki lahko na enostaven način samostojno objavijo svoje fotografije, dokumente, slike in jih opišejo. Objave je mogoče komentirati in na ta način dopolnjevati zgodbe, ki jih pripovedujejo. Zgodbe posameznikov so še bolj lokalno obarvane kot zgodbe na Kamri in za uporabnike preširoke, da bi hitro našli 'svojo' vas, mesto, sošolce, prijatelje, družinske člane ipd., zato smo uvedli možnost oženja prikaza vsebin glede na geografsko področje. Uredniki Kamre na željo posameznih knjižnic ali drugih zainteresiranih lokalnih organizacij združijo vsebine nekaj krajev v večjo celoto, ki smo jo poimenovali Albumi krajev. Na ta način so vsebine Albuma še bolj pregledne, saj dopolnjujejo izbiro glede na tematske kategorije in osebe, ki so vsebino objavile.

Kamra v kombinaciji z Albumom Slovenije predstavlja ustrezno spletno okolje za objavljanje gradiva, ki ga zberemo na dnevih zbiranja spominov, poleg tega pa še omogoča, da posamezniki brez ovir sami dodajajo svoje gradivo in zgodbe.

Dnevi zbiranja spominov se nadaljujejo v letu 2014, tokrat z novimi temami:

- 10.4.: spomini na 1. svetovno vojno v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto, Knjižnicah Krško in Metlika; jeseni namerava Knjižnica Mirana Jarca odpreti novo temo, to je vinogradništvo na Dolenjskem
- 9.-12.5.: spomini na okupirano Ljubljano v Mestni knjižnici Ljubljana
- 22.5.: spomini na 1. svetovno vojno v OK Celje
- 28.-29.5.: spomini na tovarno TAM v Mariboru
- Zbiranje spominov na 1. svetovno vojno od aprila dalje z zaključkom septembra v vseh splošnih knjižnicah na Gorenjskem. Zbiranje se bo zaključilo s prireditvijo Domoznanski september z otvoritvijo razstav v vseh knjižnicah, predstavitev lokalnih zbirateljev in njihovih zbirk, knjig na temo 1. svetovne vojne in zgodb, ki bodo objavljene na Kamri
- Jeseni: spomini na 1. svetovno vojno v OK Srečka Vilharja Koper

Koncept zbiranja spominov je idealna priložnost za medgeneracijsko sodelovanje, saj mladi obvladajo tehnologijo, starejši pa imajo gradivo in vedo kaj predstavlja. Oglasilo se nam je že kar nekaj organizacij, največ šol, ki kot prostovoljno dejavnost ali del učnega procesa, odkrivajo zasebno zgodovino tako, da mlade povežejo s starejšimi in objavijo njihove spomine.

Dogodki zbiranja spominov so atraktivni, medijsko odmevni, vzpostavljajo stik z uporabniki knjižnic, spodbujajo medgeneracijsko sodelovanje, pokažejo knjižnico kot prostor srečevanja, druženja in zakladnico lokalne zgodovine, ki je pozorna ne le na 'veliko' zgodovino, ampak z drobnimi zgodbami človekovega vsakdana sestavlja mozaik preteklosti.

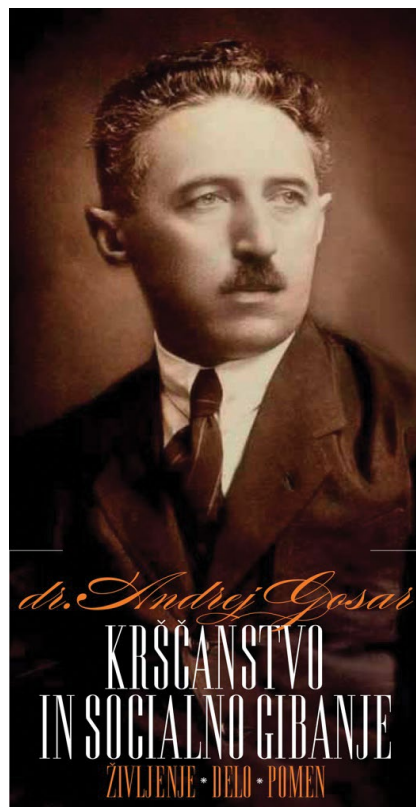
Domoznanstvo je ena od pomembnih nalog splošnih knjižnic in dogodki zbiranja spominov so 'živo' domoznanstvo, ki dopolnjuje tradicionalno zbiranje in hranjenje gradiva o lokalnem okolju.

Breda Karun
Zavod Jara

Poklon dr. Andreju Gosarju

Včasih se zgodi, da so iz zgodovinskega spomina, ki ga krojijo take in drugačne vladajoče elite, neupravičeno izključene osebe, ki so mnogo naredile za obče dobro. Svojo neuklonljivost in pokončno vztrajanje pri načelih in vrednotah so plačali s položajem nekje na robu kolektivne zgodovinske zavesti. Taka usoda je doletela tudi dr. Andreja Gosarja, po rodu Logatčana, inovativnega teoretika krščanskega socialnega gibanja na Slovenskem, kratek čas tudi predstavnika jugoslovanskega parlamenta, pravnika, ekonomista, sociologa, profesorja na Naravoslovnotehniški fakulteti in še bi lahko naštevati.

Spomin na dr. Gosarja je Občina Logatec obudila leta 1994 s postavitvijo spomenika v središču mesta, ob tej priložnosti je bil prirejen tudi manjši simpozij in pod uredništvom Marcela Štefanciča izdan zbornik prispevkov.

Naslovnica knjižice s povzetki simpozija

Tem dogodkom je sledila dolga doba, ko je spomin na znamenitega Logatčana nekolikanj zbledel. Knjižnica Logatec je zato ob 125. obletnici Gosarjevega rojstva priredila spominski večer, na katerem je o njegovem življenju in pomembnosti njegovih del in delovanja spregovoril profesor Tomaž Simčič (tj. avtor edine do sedaj izdane monografije, posvečene dr. Andreju Gosarju). Ob dobro obiskani prireditvi se je ponudila ideja, da bi s takimi dogodki, recimo jim Gosarjevi večeri, nadaljevali še v prihajajočih letih. Le-ti bi se bodisi vsebinsko navezovali neposredno na Gosarja in njegovo delo, bodisi v obravnavi tematik, ki izhajajo iz njegovega (teoretskega) dela. V začetku decembra 2013 smo v goste povabili dr. Andreja Štekarja, ki je spregovoril o tem, ali je združništvo še izziv današnjega časa na primeru Zadrúžne kraške banke.

Ob pobudah in zavzemanju Štefana Skledarja in akademika Kajetana Gantarja se je že ob prvi prireditvi začelo govoriti o organizaciji simpozija, na katerem bi se razpravljalo o življenju, delu in pomenu dr. Andreja Gosarja. Ustanovljen je bil organizacijski odbor, v katerem so svoje moči združili Knjižnica Logatec, Občina Logatec, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana, Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani ter Celjska Mohorjeva družba.

V organizaciji Knjižnice Logatec je bilo v NUK-u 27. marca 2014 odprtje razstave z naslovom Življenje, delo in pomen dr. Andreja Gosarja avtorice Saše Musec Čuk. Ob tej priložnosti so pomen Gosarjevega življenja in dela poudarili slavnostni govorniki Berto Menard, župan Občine Logatec, Jože Faganel, direktor Celjske Mohorjeve družbe, prof. dr. Jakob Likar z Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani ter avtor bibliografije Dr. Andreja Gosarja, višji bibliotekar Drago Samec.

Otvoritev razstave je hkrati služila kot uvod oz. napoved simpozija, ki se je odvijal v naslednjih dneh, in sicer v petek, 28. marca v Logatcu in soboto, 29. marca na SAZU v Ljubljani. Svoje poglede in spoznanja o Gosarjevem delu in življenju je prispevalo nekaj manj kot petdeset avtorjev, med njimi naj posebej omenimo nastop dr. Petra Gosarja, ki je spregovoril o spominih na svojega očeta. Ob tem je izšla tudi knjižica povzetkov, prispevki pa bodo v celoti objavljeni v zborniku, ki naj bi luč sveta ugledal v prihodnjem letu. Bogat nabor prispevkov, ki so predstavili raznotere poglede na temo simpozija, naslovljenega Krščanstvo in socialno gibanje: Dr. Andrej Gosar, življenje – delo – pomen, je dokazal neverjetno aktualnost problematike, s katero se je ukvarjal dr. Gosar. V obeh dnevih simpozija je predavanja spremljala živahna in zanimiva debata, ki to le potrjuje.

Z vsemi temi dogodki sta življenje in delo velikega, plemenitega in pomembnega človeka, dr. Andreja Gosarja, končno zares dobila svoj pomen.

Dr. Peter Gosar

Polna dvorana na SAZU-ju

Opomba: Zvočni posnetki predavanj so v celoti dosegljivi na spletni strani Knjižnice Logatec (www.log.sik.si), prav tako bodo v bližnji prihodnosti video posnetki dosegljivi na youtubeovem kanalu Knjižnice Logatec, kjer si že lahko ogledate posnetek odprtja razstave v NUK-u.

Urška Orešnik,
Knjižnica Logatec

Novomeška knjižnica tudi uradno poglobila sodelovanje z Gradsko knjižnico Zadar

Direktor Gradske knjižnice Zadar mag. Ivan Pehar in direktor Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto Borut Novak sta ob občinskem prazniku Mestne občine Novo mesto podpisala sporazum o partnerstvu in sodelovanju, kar je za novomeško knjižnico prvo uradno sodelovanje.

Direktor novomeške knjižnice Borut Novak in direktor zadarske knjižnice Ivan Pehar

Knjižnici sta sklenili pobratenje z namenom uveljavitve skupnih interesov, vzpostavitve trdnih vezi med obema knjižnicama ter zavzemanja za medsebojno spoznavanje, boljše razumevanje in zbliževanje dveh kultur. Namen sodelovanja je ustvariti čim boljše pogoje za razumevanje med zaposlenimi obeh knjižnic in občani obeh mest, se zavzemati za spoštovanje humanih načel, človekovih pravic in demokracije ter ustvariti boljše pogoje za integracijske procese znotraj Evropske unije. Tako Gradska knjižnica Zadar kot Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto igrata vidno vlogo v lokalnem kulturnem življenju, zato bo področje kulture, vključno z organizacijo in izmenjavo programov na področju kulturnih prireditev, eno izmed pomembnejših področij sodelovanja med knjižnicama.

Veleposlanica Republike Hrvaške Njena ekselencija Vesna Terzić

Slavnostnega podpisa sporazuma se je udeležila tudi veleposlanica Republike Hrvaške Njena ekselencija Vesna Terzić, ki je v svojem nagovoru poudarila pomen tovrstnih sodelovanj, obiskovalce pa je pozdravila tudi podžupanja Mestne občine Novo mesto mag. Mojca Špec Potočar.

Dogodek je pospremil krajši hrvaško-slovensko obarvani kulturni program, v okviru katerega se je predstavila vokalna skupina Hrvatski pleter, ki že vrsto let deluje pod okriljem novomeškega Hrvaškega kulturnega združenja. Pesnica in prevajalka Jadranka Zupančič, ki piše in objavlja tako v hrvaščini kakor tudi v slovenščini, je interpretirala naslovno pesem iz svoje četrte samostojne pesniške zbirke z naslovom Tramontana, Vanja Štrasner Kastelic iz Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto pa pesem Na trgu Dragotina Ketteja.

Sicer si v novomeški knjižnici tovrstnih sodelovanj v prihodnosti želijo še več, predvsem navezave stikov s knjižnicami partnerskih mest in pa podobne uradne nadgraditve dolgotrajnega sodelovanja z Gradsko knjižnico »Ivan Goran Kovačič« iz Karlovca, ki je osrednja knjižnica za Slovence na Hrvaškem. Verjamejo namreč, da je prav medsebojno povezovanje ključ do uspeha in priložnost za rojstvo številnih novih skupnih projektov.

Bojana Medle
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

Tuaregi med nami

Ta teden smo v Mestni knjižnici že drugič v zadnjih 12 mesecih gostili ddr. Miro Delavec Touhami in njenega soproga, Tuarega Abdela Touhamija. Tokrat sta predstavila Mirino novo knjigo, posvečeno Tuaregom. To je prva knjiga o Tuaregih v slovenščini, razdeljena je na več poglavij, v katerih je prikazana zgodovina ene najstarejših kultur na svetu, njihov način življenja, vrednote, biseri iz zakladnice ljudskega izročila ter Mirini popotniški zapiski in razmišljanja iz dnevnika.

Za tiste, ki za Miro in Abdela še niste slišali, nekaj besed. Mira Delavec se je rodila v Mačah na Gorenjskem v kmečki družini s petstoletno tradicijo, na katero je zelo ponosna. V Ljubljani je dokončala študij zgodovine in slovenske književnosti, nato pa dosegla še magistriraj in dva doktorata, prvega s področja literarnih ved in drugega iz mednarodnega prava. Objavila je dve znanstveni monografiji o delu in pomenu prve slovenske pisateljice Josipine Urbančič Turnograjske, literarno delo Šepet rdeče zofe, ki je ena najlepših ljubezenskih zgodb, kar jih pozna književnost, ter mnogo strokovnih in znanstvenih člankov.

Kot predavateljica se je udeležila več slovenskih in mednarodnih znanstvenih simpozijev, med drugim tudi v Turčiji. Ustanovila je Kulturno društvo Josipine Turnograjske za ohranitev slovenske in svetovne kulturne dediščine. Za svoje znanstveno in humanitarno delo je prejela več priznanj.

Že skoraj deset let vse svoje prihranke in prosti čas nameni potovanjem med Tuarege, ki jim pomaga tako z oblačili, obutvijo, zdravili, hrano kot s spoznavanjem njihove zgodovine in kulture ter učenjem njihovega jezika. Mednarodno pravo je študirala prav z namenom, da bi se bolje seznanila z različnimi načini pomoči, tudi pravne.

Na svojih poteh po Sahari je bila večkrat v smrtni nevarnosti, pa ne samo zaradi črevesnih bolezni, škorpionov in strupenih kač, pač pa so ji s smrtjo tudi grozili tisti, ki jim ohranitev Tuaregov in njihovega načina življenja ni v interesu. Področje, kjer živijo Tuaregi, razdeljeno med več afriških držav, je namreč prava zakladnica nafte, urana in zlata, ki jo izkoriščajo zahodnoevropske države brez potrebnih okoljevarstvenih ukrepov. Zaradi tega se pojavljajo številne nove bolezni, ki jih Tuaregi s tradicionalno medicino ne znajo pozdraviti, pa tudi anomalije pri živalskih mladičih in pri novorojenčkih. Tuaregi od bogastva, ki se skriva v njihovi zemlji, nimajo nobenega dobička, še več, postajajo čedalje bolj revni in s težavo preživljajo svoje družine in svoje črede koz in kamel. Ker jim Mira tako nesebično pomaga, predvsem ženskam in otrokom, ki jim sočutno stoji ob strani in se pogumno bori za njihovo življenje in obstoj, so jo sprejeli medse, v svojo skupnost in jo imenujejo Taraut en tenere, Hči puščave. Prav tak je tudi naslov njene nove knjige, ki je bogato opremljena tudi z barvnimi fotografijami, dodan ji je še slovarček tuareških besed, seznam literature in povzetek v angleščini. Knjiga ima skoraj 200 strani in stane 25 evrov, ves izkupiček od prodaje pa je namenjen tuareškim otrokom. Knjigo lahko kupite pri avtorici, saj se je drugje ne dobi – Mira in Abdel si namreč ne moreta privoščiti kritja stroškov, ki jih za prodajo zahtevajo knjigarne.

Predstavitve knjige Hči puščave

Na literarno potopisnem večeru v naši knjižnici smo lahko od Mire in Abdela izvedeli marsikaj iz življenja Tuaregov in o težavah, ki jim ga prinaša sedanji čas. Od Abdela, ki se z Mirino pomočjo uči slovenščino (Mira je učiteljica slovenščine za otroke slovenskih izseljencev v Nemčiji) in se je ob branju knjig seznanil tudi z vso našo zgodovino (jo mi dovolj poznamo?), smo slišali tudi, kako poseben narod smo Slovenci, čisto drugačni od drugih evropskih narodov, saj smo ohranili svojo tradicionalno kulturo in jezik kljub temu, da že več kot tisočletje živimo med mogočnimi tujimi narodi, imeli smo in imamo zelo visoko izobražene ljudi, nikoli nismo poznali kolonialnega izkoriščanja, radi medse sprejemamo tujce in imamo do njih spoštljiv odnos, imamo pa tudi lepo naravo in veliko vodnih virov, kar vse moramo za vsako ceno ohraniti.

Predvsem pa se mi zdi, da je bil ta večer iskrena izpoved njune velike ljubezni, ki lahko presega vse meje, tako geografske, kot jezikovne in kulturne. Abdel in Mira Delavec Touhami sta na začetku dolge poti: kot zakonca si želita poglobljati njun odnos in rasti v ljubezni, prav tako pa tudi pomagati k boljšemu življenju Tuaregov in ohraniti eno najstarejših kultur na svetu.

Da imajo lahko tudi knjižnice ne samo kulturno, pač pa tudi humanitarno poslanstvo, dokazuje pismo, ki sta nam ga poslala Mira in Abdel v zahvalo: »Srčna, srčna hvala za izvrstno organizacijo dogodka, povabilo in čudovit večer. Izolska knjižnica ima v najinem srcu posebno mesto. Srčna hvala tudi za oblačila, skrbno pripravljene knjige za najinega sončka in za otroke, ki jih učim v Nemčiji - zlati ste! Za vašo nesebično skrb in požrtvovalnost, pomoč in naklonjenost srčna hvala. Bodite lepo, pazite nase in vse dobro vam želita, Mira in Abdel.«

Zaradi takih ljudi, kot sta onadva, sem vesela, da lahko delam v naši knjižnici in omogočam raznovrstne medsebojne povezave in spoznavanje! V tem najdem smisel svojega dela.

Naj zaključim z mislijo naše direktorice Marine Hrs: *»Mene se je ta večer globoko dotaknil, prav tako sta se oba gosta globoko dotaknila tudi mojega moža Aleša. Podpiram vsako akcijo, ki jo bosta Abdel in Mira še imela, četudi je potrebno samo promovirati njuna prizadevanja. Pri nas sta vedno dobrodošla. Vedno sem vesela te obojestranske energije, ki se med nami pretaka in tudi sama verjamem v to, kar je Mira včeraj rekla: VSAK LAHKO VELIKO NAREDIL ZA SKUPNO DOBRO.«*

Špela Pahor
Mestna knjižnica Izola

Zaključek bralne značke VDC Izola

2. aprila, ko se spominjamo rojstnega dne Hansa Christiana Andersena in praznujemo svetovni dan knjig za mladino, smo v Mestni knjižnici Izola tako kot že nekaj let preživeli skupaj z varovanci iz Varstveno delovnega centra Izola (VDC). Z nami so bili: Jelka, Andreja, Igor, Štefan, Marija, Dolores, Karmen, Darja, Aleš, Aleks, Zdravka, Nives, Marjanca, Tomaž, Maša, Vladko, Marina, Lijana in Mef – upam, da nisem koga pozabila omeniti.

Bralne značke za VDC se že vrsto let udeležijo skoraj vsi varovanci. Na začetku šolskega leta v knjižnici naredimo seznam primernih knjig, ki jih v VDC berejo samostojno ali prislusneje zaposlenim, ki jim na glas berejo: Miri, Jelki, Borisu ali Andreji. Enkrat na mesec prihajamo na obisk tudi iz knjižnice, česar so varovanci vedno veseli, saj imajo radi spremembe. 2. aprila pa imamo zaključno prireditev v naši čitalnici. Pripravimo kratek kulturni program in podelimo nagrade in priznanja za uspešno opravljeno bralno značko. Vsa leta je naš redni gost Drago Mislej Mef, ki ga imajo varovanci silno radi in se vsakič znova razveselijo, ko jim zaigra na kitaro in zraven zapoje.

Naša gostja je bila letos gospa Lijana Perko, odlična šivilja z bogatimi izkušnjami, pretanjenim občutkom za lepo in z veliko domišljije.

V pogovoru z njo smo izvedeli, da se je naučila šivati že kot otrok in si je potem kot odrasla z znanjem šivanja služila kruh, med drugim tudi kot šivilja kostumov za gledališke in filmske igralce. To je bilo zelo zahtevno delo, saj je potrebno poznati obdobje, v katerem se zgodba odvija, takratne navade in modo, vrste tkanin, ki so jih uporabljali in še marsikaj. Izobraževala se je tudi v Milanu in Parizu. Vedno si je želela na morje in zdaj že pet let živi v Izoli. Že večkrat je razstavljala v naši vitrini ustvarjalnosti in vedno ima pokazati kaj zanimivega: od ročnih torbic, mošnjičkov, šalov, torb za v trgovino, vrečk za kruh in sivko, blazinic za oči, modnih pasov, srčkov in blazinic do punčk. Zadnje čase se pogloblja v ženske noše različnih slovenskih pokrajin in pripravlja razstavo na to temo. Podatke išče tako v knjigah, v starih časopisih, v muzejih kot pri starejših šiviljah in ženskah, ki še hranijo nošo doma.

Bralna značka v VDC Izola

Ker smo bralno značko začeli s pravljicami, smo jo s pravljico tudi končali. Trikrat lahko ugibate, katero smo prebrali? 1...2...3... Uganili ste: Šiviljo in škarjice Dragotina Ketteja! Pravljica se zaključi takole: »Toda deklica ni hotela sprejeti denarja, niti se vrniti k lakomni gospe. Napotila se je lepo na svoj dom, kjer si je s šivanko in čudovitimi škarjicami toliko zaslužila, da je bila kmalu najbolj premožna deklica v vsej okolici. Pa je ostala vedno ponižna, ter je storila ljudem veliko dobrega, saj je imela s čim.« S temi besedami smo se na koncu zahvalili naši šiviljici Lijani Perko, ki je bralkam iz VDCja podarila čudovite torbice, ki jih je sama sešila. Knjižne nagrade je prispevala Mohorjeva družba Celje, CDje z Mefovo glasbo pa Mestna knjižnica Izola. Na koncu smo si ogledali še Lijanino staro šiviljsko škatlo z vsemi pripomočki, od škarjic do naprstnikov, sukancev in šivank. V Središču za samostojno učenje pa smo si ogledali razstavo risb Darje Čelik. Njeni prijatelji iz VDCja so ji za nagrado podarili velik šopek temno rdečih vrtnic.

Vsem varovancem in zaposlenim v VDC, Mefu in Lijani se najlepše zahvaljujemo za sodelovanje, Mohorjevi družbi Celje pa za podarjene knjige.

Špela Pahor
Mestna knjižnica Izola

Knjižnica Logatec

Knjižnica za (ž)ledeno zaveso ali vloga knjižnice v izrednih razmerah

V začetku februarja je velik del naše dežele odel leden oklep. Kar je sprva izgledalo kot običajen zimski pojav, je kmalu pokazalo neslutene posledice. Čeprav je nekaj občanov Logatca ostalo brez dotoka električne energije že v petek, 31. januarja, je knjižnica v petek in soboto, 1. februarja obratovala nemoteno. Kljub neprijaznim vremenskim razmeram in slabi prevoznosti cest, smo se zaposleni v veliki večini zbrali v knjižnici v ponedeljek zjutraj. Redke obiskovalce smo sprejeli, omogočeno je bilo vračilo in izposoja ene do dveh knjig. Kljub temu, da lahko pisno beleženje prinese marsikatero nevšečnost in napake, smo se odločili, da tistim, ki si to želijo, omogočimo izposajo, saj je lahko električni mrk kljub drugim nevšečnostim tudi dobra motivacija za branje.

Ker je večina dela v knjižnici vezana na tehnologijo, ki za obratovanje zahteva električno energijo, smo se vrnili k preprostejšim, pa zato ne nepomembnim nalogam, za katere pogosto zmanjka časa ali kadra. Sistematično smo se lotili »abecedanja«, čiščenja, izločanja ter popraviljanja knjižnega gradiva. Zaviti v več slojev puloverjev in jop ter s čajem in kavo v termo posodah smo tako marljivo preživeli dva dni in delali do mraka.

V torek so nas obiskali avstrijski gasilci, ki so pripeljali večji agregat, na katerega so med drugimi priklopili tudi našo knjižnico. V sredo je še prihajalo do motenj, od četrta naprej pa je izposoja potekala nemoteno. Vendar je bila bolj kot izposoja in vračilo knjig veliko pomembnejša vloga knjižnice kot družabnega in informacijskega središča.

Ljudje so se lahko v knjižnici pogreli, se priklopili na internet ali prelistali časopisje (v kolikor je tisti dan pošta delovala), napolnili telefone in tablične računalnike. Nekaj časa je trajalo, da se je uredil štab civilne zaščite in uradna info točka, tako je knjižnica zapolnila informacijsko vrzel, v kolikor smo seveda informacije imeli. Predvsem smo poslušali veliko pritoževanja, zgod in nezgod zadevajoč aggregate, komu vse so gasilci že pomagali, ter še več tarnanja o tem, na koga so pozabili, o sosedski (ne)pomoči, o tem, da otroci ne vedo, kaj početi, ker nimajo ne televizije ne računalnikov in še bi lahko naštevali. Ljudje so v izrednih razmerah ponovno obudili nekatere oblike preživljanja prostega časa, kot je npr. igranje družabnih iger, predvsem pa seveda branje knjig, za katerega je bilo kar naenkrat dovolj časa.

V tednu dni so se razmere umirile, lično pospravljene police so bile spet razmetane in zgodbe o agregatih so kmalu potihle. Nekateri obiskovalci so bili presenečeni, da smo kljub razmeram imeli knjižnico (izvzemši podružnice) skoraj ves čas odprto po običajnem delovnem času in bili hvaležni, da jim za ta čas nismo zaračunali zamudnine. Izredne razmere so pokazale, kako pomembno vlogo igra knjižnica v kraju – ne le kot hram kulture, temveč kot informacijska točka in prostor druženja.

Urška Orešnik,
Knjižnica Logatec

Brez knjižnic ni slovenskega založništva

Večer, 14.4.2014, leto 70, št. 87 (Melita Forstnerič Hajnšek)

Pogosto se pozablja, da prav slovenske knjižnice odkupijo glavnino slovenske knjižne produkcije. Zniževanje javnih sredstev se občuti v zbirkah gradiva večine slovenskih knjižnic, in sicer kot okrnjena ponudba naslovov novih in aktualnih knjig. V zadnjih petih letih se je delež državnih sredstev, ki naj bi po zakonu pomagal k usklajenemu razvoju knjižnične dejavnosti skoraj prepolovil. Knjižnice imajo skupaj skoraj milijon članov. Vsak prebivalec Slovenije letno obišče knjižnico skoraj petkrat. Izposoja knjig v knjižnicah vpliva na knjižnična nadomestila avtorjem. Avtorji z največ izposojami v kategoriji izvirnih monografskih publikacij pri nas so po zadnji letošnji evidenci: Desa Muck, Primož Suhodolčan in Svetlana Makarovič.

Knjižnice so samoumevne, dokler jih ne želiš zapreti

Dnevnik, 24.4.2014, leto 64, št. 95 (Darja Valenčič)

"Pravi pomen splošnih knjižnic kot ene najboljših javnih služb v državi potrjuje to, da se ljudem zdijo same po sebi umevne – dokler jih ne poskusiš zapreti" ocenjuje direktorica Mestne knjižnice Ljubljana (MKL) Jelka Gazvoda. Lani so v MKL želeli ukiniti nekaj postajališč Potujoče knjižnice in naleteli na burne odzive uporabnikov. Ljubljanske knjižnice pestita dotrajanost opreme in prostorska stiska. Z začetkom letošnjega leta so iz teh razlogov zaprli Knjižnico Brdo. S prostorsko stisko se sooča tudi Knjižnica Jožeta Mazovca. Modernizacija knjižničnih prostorov je tesno povezana s proračunskimi sredstvi ljubljanske mestne občine. Za zdaj so uspeli zagotoviti obnovo Knjižnice Šentvid, ki je znova odprla vrata včeraj in Knjižnice Savsko naselje, ki bo spet dostopna konec poletja. Načrtujejo pa tudi dve novi knjižnici, eno v Zalogu in eno v Šmartnem pod Šmarno goro. Za prihodnje leto pa v MKL napovedujejo, da bodo uporabniki lahko vrnili izposojeno gradivo v kateri koli enoti.

Sto petdeset let javne knjižnice

Delo, 19.4.2014, leto 56, št. 92 (K. Ž.)

Z bogatim kulturnim programom in ognjemtom so 17. aprila 1864 v Ajdovščini uradno odprli Čitalnico v Ajdovščini, ki velja za predhodnico in temelj današnje Lavričeve knjižnice. Istega leta so na podoben način preimenovali dotedanjo Kazino v Narodno čitavnico v Vipavi, ki so jo odprli 14. avgusta 1864. Pomembna jubileja bodo v Lavričevi knjižnici počastili z vrsto dogodkov skozi vse leto. V tisku je zbornik ob 150. obletnici javnega knjižničarstva v spodnji Vipavski dolini, 16. in 17. maja bodo pripravili festival potujočih knjižnic Slovenije, na katerega se bodo v Ajdovščino in Vipavo pripeljali vsi slovenski bibliobusi in predvidoma tudi s Hrvaške.

Knjižnica Šentvid po več mesecih odpira vrata

Delo, 22. 4. 2014, leto 56, št. 93 (Brigite Ferlič Žgajnar)

Jutri zvečer bo v Šentvidu slovesno odprtje prenovljene knjižnice. Osnova projekta je bila idejna zasnova "Živimo v soglasju z naravo, Knjižnica Šentvid – zelena knjižnica", ki so jo izdelali v Mestni knjižnici Ljubljana (MKL). Glavno vodilo pri prenovi je bila usmerjenost v zeleno knjižnico. Poleg izbora materialov in barv, arhitektura upošteva poslanstvo in mnogotere dejavnosti knjižnice, kot so posredovanje bistvenih informacij o okoljskem ozaveščanju Šentvidčanov, svetovanje, organizacije razstav in delavnic na temo okolja, organizacij zelenih sejmov... Za te namene se oblikujejo odprti multifunkcionalni prostori, ki so se sposobni sproti prilagajati različnim dogodkom knjižnice. Knjižnica Šentvid bo prva od knjižnic MKL, kjer bo uveden nov način izposoje in vračanja gradiva prek knjigomatov.

Rezbar rokopisov in knjižničar staroslovenskih besedil

Delo, 3.4.2014, leto 56, št. 78 (Franc Milošič)

Matjaž Brojan je slavist in etnolog in to dvojnost je zlil v izjemno celoto, ki je njegov dom v Domžalah spremenila v največjo leseno knjižnico in muzej obenem. Poleg lesene rezbarjene knjižnice pa ima v svoji delovni sobi prav bibliotekarsko urejenih in zloženih vsaj še 15.000 svojih knjig, v posebnih fasciklih pa razvrščenih po ključih še vsaj sto tisoč člankov, izrezkov, kopij starih dokumentov in vsemogočega gradiva. Matjaž pravkar končuje izjemni leseni zelo povečani faksimile Stiškega rokopisa, ki pa je samo ena od lesenih "knjig" njegove lesene knjižnice. Pripravil je že več kot štirideset rezbarskih razstav in razstavljen knjižnica bi morala biti njihov vrhunec.

Rekorderji v dogajanju in izposoji

Večer, 14.4.2014, leto 70, št. 87 (Petra Vidali)

Leta 2013 se je za 20 odstotkov zmanjšal nakup knjig v primerjavi z letom 2012, zmanjšujejo se javna sredstva za nakup knjig za javne knjižnice, s tem pada tudi knjižnično nadomestilo za avtorje. Slovenija je po besedah Slavka Pregla edina članica EU, ki nima urejenih avtorskih pravic za fotokopiranje, s čimer avtorji in založniki izgubijo več milijonov evrov letno. Kljub skromnejšemu kupovanju knjig pa Slovenci glede na podatke, ki jih vsako leto zbirajo knjižnice, zelo veliko beremo in smo v evropskem vrhu. V evropskem vrhu smo tudi po številu dogodkov, ki so namenjeni promociji knjig oziroma branja.

Novosti v zbirki Informacijskega centra za bibliotekarstvo, NUK

• Planning our future libraries: blueprints for 2025

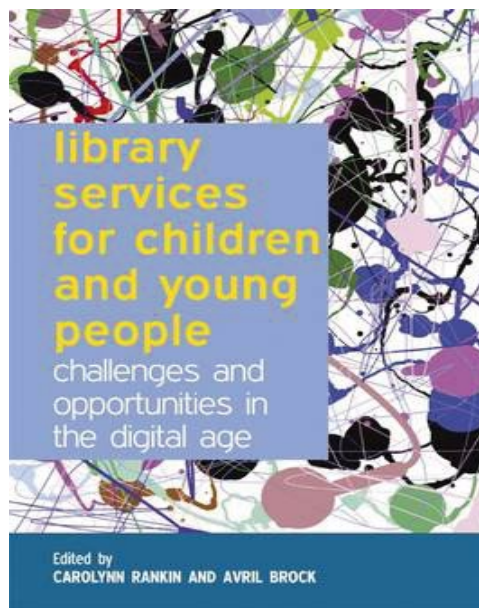
Knjižnice in knjižničarji v letu 2025? Kakšne bodo naše storitve, kakšni naši uporabniki? Se bomo prestrašili novih izzivov ali jim pogumno stopili naproti? Nas bodo možni scenariji prihodnosti pomirili ali premaknili iz naših varnih okvirov?

Naslovnica (vir: www.ala.org)

• Library services for children and young people

Šolska knjižnica 21. stoletja? Otroci in mladostniki kot uporabniki knjižnice? Kako se jim lahko približamo? Kakšne storitve jim lahko ponudimo?

Naslovnica (vir: www.emka.si)

• Better library and learning space

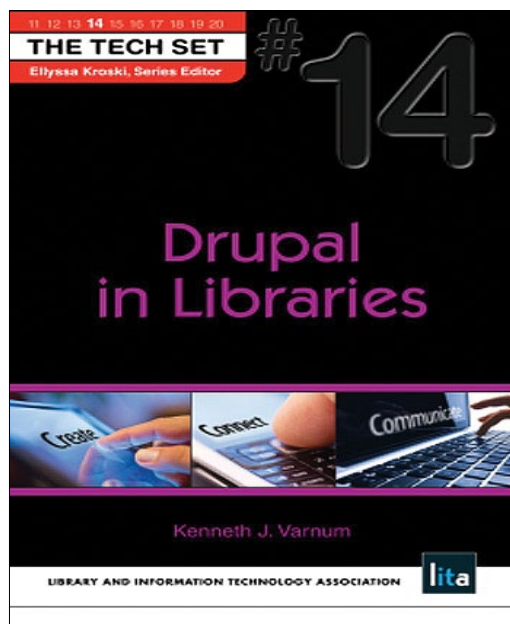
Knjižnica kot prostor? Kako so načrtovali svoje knjižnice v Evropi, Ameriki, Kitajski, Avstraliji? Kakšni so sedanji in bodoči trendi načrtovanja knjižnic? Kako se prostorsko prilagoditi uporabnikom in novim tehnologijam?

Naslovnica (vir: www.alastore.ala.org)

• Drupal in libraries

Kako postaviti spletno stran knjižnice? Brezplačno? Drupal je sistem, ki to omogoča. Korak za korakom in na preprost način razloženi vsi segmenti izdelave spletne strani.

Naslovnica (vir: www.drupal.org)

Enodnevno strokovno posvetovanje z okroglo mizo

**Knjižnica, srce mesta:
vrednotenje književnosti za potrebe
knjižnic**

21. maj 2014

Mestna knjižnica Ljubljana

Kersnikova 2, Ljubljana, dvorana v 3. nadstropju

Strokovno posvetovanje

8.30-9.30 Registracija udeležencev

9.30-10.00 Uvodni pozdravi

Odprtost za kakovost

10.00-10.30 **dr. Uroš Grilc**: Kako nas knjiga spremlja od zibelke do groba in zakaj je to pomembno za družbo

10.30-11.00 **dr. Vanesa Matajc**: Vrednota nagovora – in kako jo ustvarja književnost

11.00-11.40 Odmor

Dobra knjiga od avtorja do bralca

11.40-12.00 **mag. Jelka Gazvoda**: Potreba po organiziranem priporočanju dobrega branja v splošnih knjižnicah

12.00-12.20 **dr. Samo Rugelj**: Nekaj premislekov o vrednotenju kakovosti knjig za odrasle na Slovenskem

12.20-12.40 **dr. Andrej Blatnik**: Slovenske knjige iz kvalitete v kvantiteto

12.40-13.00 **Tina Košir Mazi**: Knjižnica za vse čase

13.00-14.00 Odmor

Prakse kot izziv

14.00-14.20 **Miro Tržan**: Predstavitev prepoznavnih evalvacijskih sistemov leposlovja knjižnic v tujini

14.20-14.40 **mag. Darja Lavrenčič Vrabec**: Priročniki za branje kakovostnih mladinskih knjig

14.40-15.00 **dr. Reinhard Ehgartner**: Lokalno in globalno: vzpostavitev spletne platforme za knjižničarje in bralce (predstavitev bo v angleškem jeziku)

15.00-15.20 **mag. Marjan Marinković**: Obstoječe prakse in nove možnosti vrednotenja in promocije književnosti v knjižnici (predstavitev bo v srbskem jeziku)

15.20-15.40 **Luana Malec**: Predstavitev spletnega portala Dobreknjige.si

15.40-16.00 Odmor

Moderator: Rok Dežman

Okrogla miza

Odpiranje prostora za vrednotenje književnosti

16.00-17.30 **Gostje**: dr. Andrej Blatnik, mag. Jelka Gazvoda, Tina Mahkota, mag. Marjan Marinković, Aleš Novak

Moderator: Urban Vovk

PRIJAVNICA

Podatki o posvetovanju

Naslov posvetovanja: Knjižnica, srce mesta: vrednotenje književnosti za potrebe knjižnic

Datum: 21. maj 2014 Kotizacija: 50 EUR (študenti: 10 EUR)

Podatki o udeležencu posvetovanja

Ime in priimek:

Delo, ki ga opravljate:

El. naslov:

Dovoljujem uporabo svojih osebnih podatkov pri vodenju evidenc in obdelavi podatkov za potrebe Učnega centra MKL, in sicer v skladu z veljavnimi predpisi s področja varovanja osebnih podatkov.

Kotizacija

Plačnik kotizacije: a) organizacija b) udeleženec

Naziv, naslov in poštna št. plačnika:

Davčna številka plačnika kotizacije:

Davčni zavezanec: a) da b) ne

Podpis udeleženca: Podpis odgovorne osebe:

Žig: Datum:

Prijavnico pošljite na: Mestna knjižnica Ljubljana, Učni center MKL, Kersnikova 2, 1000 Ljubljana, ucni.center@mklj.si ali faks 01 600 13 32, najkasneje 7 dni pred pričetkom posvetovanja.

Prijavnice brez žiga in podpisa odgovorne osebe niso veljavne. Udeleženci oz. njihovi delodajalci kotizacijo plačajo po prejemu računa na TR: UJP SI56 0126 1600 0001 834. Če za izostanek nimate opravičljivega razloga, ste dolžni kotizacijo poravnati v celoti.

Dodatne informacije: ucni.center@mklj.si, ali 01 600 83 13

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

Turjaška ulica 1, 1000 Ljubljana
tel.: 01 2001-176, faks: 01 4257-293, e-pošta: info@zbds-zveza.si

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije - Sekcija za specialne knjižnice organizira

Dan specialnih knjižnic 2014

»Knjižnica blizu in daleč«

strokovno srečanje specialnih knjižnic
četrtek, 29. maj 2014,
Mestni muzej Ljubljana, Gosposka 15, Ljubljana

Program

9.30 - 10.00	Registracija udeležencev
10.00 - 10.10	Pozdravni nagovor
	Maja Vavtar, predsednica Sekcije za specialne knjižnice, Centralna pravosodna knjižnica
10.10 - 10.40	Storitev oddaljenega dostopa v NUK-u
	Srečko Bončina, Narodna in univerzitetna knjižnica
10.40 - 11.10	Avtentikacijsko-avtorizacijski mehanizem COBISS
	Miran Petek, IZUM
11.10 - 11.40	Podpora slovenskim raziskovalcem v okolju odprtega dostopa
	Mojca Kotar, Univerza v Ljubljani
11.40 - 12.10	Digitalne zbirke v Slovenskem etnografskem muzeju
	Gregor Ilaš, Slovenski etnografski muzej
12.10 - 12.40	Odmor
12.40 - 13.00	Slovenske specialne knjižnice danes in v obzorju leta 2020
	Igor Zemljič, Inštitut za novejšo zgodovino
13.00 - 13.40	Okrogla miza - Slovenske specialne knjižnice danes in v obzorju leta 2020
	moderator Igor Zemljič, Inštitut za novejšo zgodovino

Prijave udeležbe na posvetovanju sprejemamo najkasneje do 27. 5. 2014 na spletni strani ZBDSja.
Dodatne informacije: Maja Vavtar, e-pošta: maja.vavtar@sodisce.si

kongres
**DIGITALNE
 VSEBINE:**
 nastanek,
 hranjenje,
 dostop
 Ljubljana,
 5.- 6. 6. 2014

Narodna in univerzitetna knjižnica bo 5. in 6. junija 2014 organizirala kongres *Digitalne vsebine: nastanek, hranjenje in dostop*. Osrednja tema bo ustvarjanje in trajno ohranjanje slovenske digitalne kulturne in znanstvene dediščine, s poudarkom na problematiki na področju digitalizacije, digitalnih virov in gradnje digitalnih zbirk v Sloveniji. Predstavljeni bodo inovativni in kreativni projekti s področja digitalizacije kulturnih in znanstvenih vsebin ter omogočanja dostopa do le-teh. Obravnavane bodo tudi metode in rešitve pri trajnem ohranjanju digitalne dediščine osrednjih organizacij, ki delujejo na področju kulture. Kongres tematsko združuje konferenci *Ljubljana v BiTiH – BiTi v Ljubljani* (16.-18. maj 2012) in *Konferenco o trajnem ohranjanju digitalnih virov* (17. september 2010). Istočasno bo kongres tudi priložnost za predstavitev dokumenta *Smernice za zajem, dolgotrajno ohranjanje in dostop do e-vsebin kulturne dediščine*, ki smo ga v okviru Digitalne agende na področju kulture pripravili v sodelovanju z drugimi knjižničarji, arhivisti in muzealci v Sloveniji.

Gre za pomemben kulturni dogodek, saj bodo z referati sodelovali predstavniki slovenskih knjižnic, muzejev, arhivov, galerij, raziskovalnih organizacij in drugih organizacij, ki delujejo na kulturnem področju (prilagamo okvirni program).

Kongres bo potekal pod pokroviteljstvom Unesca, ki bo tudi sofinanciral izdajo zbornika povzetkov predavanj. Kongres bodo finančno podprli tudi Mestna občina Ljubljana, Ministrstvo za kulturo in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Prijave na kongres bomo pričeli zbirati po prvomajskih praznikih na spletni strani NUK: <http://www.nuk.uni-lj.si/nuk4.asp?id=417213076>. Za kakršna koli vprašanja in informacije pišite na e-naslov: alenka.kavcic@nuk.uni-lj.si.

Organizator:

NARODNA IN
 UNIVERZITETNA
 KNJIŽNICA

Sofinancerji:

Mestna občina
 Ljubljana

Glavni pokrovitelj:

Organizacija Združenih
 narodov za izobraževanje,
 znanost in kulturo
 •
 United Nations
 Educational, Scientific and
 Cultural Organization
 •

Slovenska nacionalna
 komisija za UNESCO

Slovenian National
 Commission for UNESCO

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA KULTURO

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
 ZNANOST IN ŠPORT

KONGRES DIGITALNE VSEBINE: NASTANEK, HRANJENJE IN DOSTOP
LJUBLJANA, 5. – 6. JUNIJA 2014
OKVIRNI PROGRAM

ČETRTEK, 5. JUNIJ 2014

- **dr. Simon Tanner: The value of digital for cultural and heritage collections – how digitisation can change lives** (uvodno predavanje)
- mag. Tatjana Hajtnik: **predstavitve Smernic za zajem, dolgotrajno ohranjanje in dostop do kulturne dediščine v digitalni obliki**

PODROČJE DIGITALIZACIJE

- mag. Gorazd Vodeb (NUK): **Digitalizacija v številkah: rezultati evropskega projekta ENUMERATE**
- ddr. Verena Perko (Gorenjski muzej Kranj, Filozofska fakulteta v Ljubljani): **Vpliv informacijsko-komunikacijske tehnologije na razvoj muzeološke teorije in muzejev**
- Matevž Paternoster (Muzej in galerije mesta Ljubljane): **Izdelava reprodukcij zahtevnih umetniških del in njihova uporaba v konvencionalnem tisku**
- Matej Satler (Mestni Muzej Ljubljana): **3D zajem muzejskih predmetov**
- Maja Jerala (Center za preventivno arheologijo, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije): **3D zajem Herkulovega svetišča v Celju**
- Luka Rozman (3 DATA): **3D digitalizacija arheoloških ostalin za potrebe dokumentacije in prezentacije na primeru rimske Emone**
- dr. Mojca Horvat in dr. Miroslav Novak (Pokrajinski arhiv Maribor): **Posebnosti digitalizacije arhivskega gradiva in praktična uporaba tovrstnih digitalizatorov**
- Jurij Meden (Slovenska kinoteka): **Naše podobe. Naša prihodnost** (digitalizacija filmov) (20 min)
- Silvo Jakob (Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota): **Digitalizacija Klekovičevih Novin: (Izziv: Prekmurščina)**
- Anja Ragolič (ZRC SAZU): **Elektornski arhiv grških in latinskih napisov (EAGLE)**
- dr. Marko Mele in dr. Matija Črešnar (Universalmuseum Joanneum, Archäologie & Münzkabinett): **Projekt InterArch-Steiermark – Interaktivna arheološka dediščina avstrijske in slovenske Štajerske**
- dr. Špela Ledinek Lozej (Raziskovalna postaja ZRC SAZU v Novi Gorici), Miha Peče (Avidiovizualni laboratorij pri Inštitutu za slovensko narodopisje ZRC SAZU): **Vzpostavitev dostopa do digitalnih vsebin krajevnih zbirk kulturne dediščine: Primer ZBORZBIRK**
- mag. Petra Vide Ogrin, Mojca Mlinar Strgar (Biblioteka SAZU), dr. Tomaž Erjavec ('Institut Jožef Stefan'): **Slovenska biografija**
- Luana Malec (Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper): **Digitalna domoznanska zbirka v okviru portala Kamra**
- Darko Majcenović, Nana Turk, dr. Anamarija Rožić, Vesna Cafuta (Centralna medicinska knjižnica): **Gradnja digitalnih zbirk z orodjem LibGuides**
- Karmen Matkovič: **Digitalizacija in obdelava skenogramov knjižnega in arhivskega gradiva v praksi**

PETEK, 6. JUNIJA 2014

PODROČJE TRAJNEGA OHRANJANJA DIGITALNIH VIROV

- **dr. Raivo Ruusalepp: Digital preservation as a journey** (uvodno predavanje)
- **Okrogla miza: Izhodišča za oblikovanje nacionalne strategije za materialno varstvo/trajno ohranjanje digitalne kulturne dediščine**
- Matjaž Kragelj in mag. Zoran Krstulović (Narodna in univerzitetna knjižnica): **Prikaz celotnega procesa od digitalizacije do arhiviranja**
- dr. Jože Škofljanec (Arhiv RS): **Ohranjanje celovitosti, dostopnosti in uporabnosti - hramba arhivskega gradiva v digitalni obliki**
- dr. Janez Štebe, Irena Vipavc Brvar (Arhiv družboslovnih podatkov, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani): **Zaupanja vreden repozitorij**
- dr. Drago Kunej (ZRC SAZU, Glasbenonarodopisni inštitut): **Pomen metapodatkov pri digitalizaciji zvočnega gradiva in njegovi uporabi**
- dr. Milan Ojsteršek (Univerza v Mariboru, Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko) in dr. Mojca Kotar (Univerza v Ljubljani, Univerzitetna služba za knjižnično dejavnost): **Izgradnja institucionalnih repozitorijev slovenskih univerz in nacionalnega portala odprte znanosti**

PODROČJE DOSTOPA

- Polona Bitenc, dr. Mateja Kos, Tina Lah, Saša Rudolf, Zora Žbontar (Narodni muzej Slovenije): **Pictogram – inovativen način iskanja po bazi podatkov**
- Luka Hribar (Narodna galerija): **Izdajanje publikacij za e-bralnike in tablice: Izkušnje iz Narodne galerije**
- Gregor Novaković (3 DATA): **Digitalno arhiviranje oblike in prostorske orientacije objektov kulturnega pomena; interaktivno dostopanje preko omrežnega sistema**
- dr. Janez Štebe, dr. Sonja Bezjak (Arhiv družboslovnih podatkov, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani): **Zagotavljanje odprtega dostopa do raziskovalnih podatkov v svetu in v Sloveniji**
- dr. Tomaž Erjavec, Simon Krek (Institut 'Jožef Stefan'): **Jezikoslovna Infrastruktura CLARIN**
- Luka Frelih (Društvo LJUDMILA - Laboratorij za znanost in umetnost): **Koraki k interoperabilnosti podatkovnih baz in portal Kulturnik – enotna vstopna točka.**

Knjižničarske novice so informativni bilten, ki seznanja slovenske knjižnične delavce s tekočimi dogajanji in novostmi v stroki. Objavlja strokovne članke, poročila s strokovnih posvetovanj, srečanj in sestankov, prispevke o pomembnih dogodkih in novostih v knjižnicah, prispevke o projektih, v katerih sodelujejo knjižnice, intervjuje, mnenja in ocene, spominske in podobne zapise, obvestila in razpise ter obvestila o prireditvah, posvetih in drugih strokovnih dogodkih.

Navodila za pripravo prispevkov

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev. Poleg imena avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključi v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z začetno navedbo »Od leve proti desni:...«. Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali PNG formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosimo, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov knjiznicarske.novice@nuk.uni-lj.si. Prispevki niso honorirani.

Uredništvo Knjižničarskih novic

